

<p style="text-align: center;">Wymagania edukacyjne dla klasy II szkoły średniej PP i PR</p> <p style="text-align: center;">ZAKRES PODSTAWOWY</p>					
Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
<ul style="list-style-type: none"> • nie przyswoił podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego, co nie pozwala na kontynuację nauki w klasie wyższej; • nie rozumie większości wiadomości z zakresu programu nauczania; • nie umie stosować nabytej wiedzy; • nie potrafi zaprezentować 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje pewne braki w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; • nie rozumie niektórych zagadnień materiału programowego; • stosuje zdobytą wiedzę przy pomocy nauczyciela; • często popełnia błędy językowe w wypowiedziach ustnych 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; • rozumie zdobytą wiedzę; • stara się samodzielnie zastosować zdobytą wiedzę; • popełnia nieliczne błędy językowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych; • przejawia braki w trwałym 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; • rozumie zdobytą wiedzę; • stosuje zdobytą wiedzę; • popełnia drobne usterki językowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych; • w każdej sytuacji wykazuje się dobrą znajomością 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował wszystkie wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; • samodzielnie interpretuje posiadane wiadomości; • swobodnie stosuje zdobytą wiedzę; • wdrożony do autokorekty stara się nie popełniać błędów językowych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych; • swobodnie operuje 	<ul style="list-style-type: none"> • biegłe opanował wszystkie wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego programowej lub dodatkowo przyswoił wiadomości wykraczające poza zakres programu nauczania; • interpretuje zdobytą wiedzę w sposób samodzielny i oryginalny; • twórczo

zdobytej wiedzy; <ul style="list-style-type: none"> nie utrwała zdobytej wiedzy. 	i pisemnych; <ul style="list-style-type: none"> ma trudności w utrwalaniu zdobytej wiedzy. 	opanowaniu materiału programowego.	zdobytej wiedzy.	wiedzą z zakresu podstawowego.	wykorzystuje zdobyte wiadomości w sytuacjach problemowych; <ul style="list-style-type: none"> prezentuje wiedzę, posługując się precyzyjnym językiem i bogatym słownictwem; swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł.
<p>Szczegółowe wymagania dla klasy II szkoły średniej</p> <p>ZAKRES PODSTAWOWY</p> <p>Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</p>					
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą	

				otrzymuje uczęń, którzy:
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich				
<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawy podziału literatury na epoki; • wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do pozytywizmu; • z pomocą nauczyciela sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w romantyzmie i w pozytywizmie; • na ogół trafnie rozpoznaje konwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawy podziału literatury na epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm; • wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podział literatury na epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm; • wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do pozytywizmu; • sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w preromantyzmie, romantyzmie i w pozytywizmie; • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (realistyczną, fantastyczną, symboliczną, groteskową, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podział literatury na epoki i procesy z tym związane; • wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do pozytywizmu; • sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w preromantyzmie, romantyzmie i w pozytywizmie oraz w pozostałych (dotyczy nawiązań 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje teksty podsta- wy

<p>literackie: realistyczną i fantastyczną;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia podstawowe gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i częściowo gatunki synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz odę, dramat romantyczny, powieść realistyczną, powieść naturalistyczną, powieść historyczną, powieść o tematyce współczesnej, lament; • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz niektóre środki znaczeniowe, leksykalne (np. frazeologizmy), składniowe (np. wyliczenie), i wersyfikacyjne (np. przerzutnię); • przy pomocy nauczyciela interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu 	<p>pozytywizmu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w romantyzmie i w pozytywizmie; • rozpoznaje konwencje literackie: realistyczną, fantastyczną, symboliczną; • poprawnie rozróżnia podstawowe gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i częściowo gatunki synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz odę, sonet, 	<p>naturalistyczną, mimetyczną);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie genologii; rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz odę, sonet, dramat romantyczny, powieść poetycką, powieść gotycką, powieść grozy, powieść epistolarną, hymn, testament poetycki, powieść realistyczną, powieść naturalistyczną, powieść historyczną, powieść o tematyce współczesnej, lament; • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe (np. peryfrazę, hiperbolę); leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe (anaforę, epiforę, paralelizm, wyliczenie); wersyfikacyjne (w tym przerzutnię); określa ich funkcje; • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; 	<p>i kontekstów);</p> <ul style="list-style-type: none"> • właściwie rozpoznaje konwencje literackie i precyzyjnie określa ich cechy w utworach (realistyczną, fantastyczną, symboliczną, groteskową, naturalistyczną i mimetyczną); • rozumie pojęcie genologii; rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz odę, sonet i jego rodzaje, dramat romantyczny, powieść poetycką, powieść gotycką, powieść grozy, powieść epistolarną, hymn, testament poetycki, powieść realistyczną, powieść naturalistyczną, powieść historyczną, powieść o tematyce współczesnej, lament; wymienia cechy 	<p>p r o g r a m o w e j n a p o z i o m i e d o sł o w n y m , p r z e n o ś</p>
---	---	--	---	---

<p>literackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół trafnie rozpoznaje w tekstach literackich: komizm, humor, tragizm, patos; • na poziomie ogólnym rozumie pojęcie groteski; • zna i przy pomocy nauczyciela rozumie treść utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego (Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>; wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i>; wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze; <i>Konrad Wallenrod</i>; <i>Dziady cz. III</i>; Juliusz Słowacki, <i>Kordian</i>, wybrane wiersze, w tym <i>Grób Agamemnona</i> (fragmenty), <i>Testament mój</i>; Zygmunt Krasiński, <i>Nie-</i> 	<p>dramat romantyczny, powieść realistyczną, powieść naturalistyczną, powieść o tematyce współczesnej, lament;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe (np. peryfrazę), leksykalne (np. frazeologizmy), składniowe (np. powtórzenie, wyliczenie), wersyfikacyjne (np. przerzutnię); próbuje określić ich funkcje w 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście; rozumie ich wartościujący charakter; • rozumie pojęcie groteski i potrafi wymienić jej cechy; rozpoznaje ją w tekstach omawianych epok (np. w balladzie <i>Rybka</i> Adama Mickiewicza) oraz w tekstach będących nawiązaniem; • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego (Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>; wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i>; wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze; <i>Konrad Wallenrod</i>; <i>Dziady cz. III</i>; Juliusz Słowacki, <i>Kordian</i>, wybrane wiersze, w tym <i>Grób Agamemnona</i> (fragmenty), 	<p>gatunkowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafnie rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbole; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje (np.: ożywienie obrazu poetyckiego); wie, co jest dominantą stylistyczną ukształtowania danego utworu; • samodzielnie i wnikliwie interpretuje treści alegoryczne 	<p>n y m i s y m b o l i c z n y m ; • r o z u m i e p o d z i a ł l i t e r a t u r</p>
---	---	--	---	---

<p><i>Boska komedia</i>; Cyprian Norwid, wybrane wiersze; Bolesław Prus, <i>Lalka</i>, <i>Z legend dawnego Egiptu</i>; Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i>; Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i>; Adam Asnyk, wybór wierszy; Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> • na poziomie ogólnym rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów romantycznych i pozytywistycznych; • na poziomie ogólnym i przy pomocy nauczyciela rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; 	<p>utworze literackim;</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię, komizm, tragizm, humor, patos; • rozumie pojęcie groteski i potrafi wymienić jej cechy; rozpoznaje ją w tekstach omawianych epok; • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie 	<p><i>Testament mój</i>; Zygmunt Krasiński, <i>Nie-Boska komedia</i>; Cyprian Norwid, wybrane wiersze; Bolesław Prus, <i>Lalka</i>, <i>Z legend dawnego Egiptu</i>; Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i>; Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i>; Adam Asnyk, wybór wierszy; Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej; zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi (np. gotycyzm, ludowość, orientalizm, szekspiryzm, historyzm, determinizm dziejowy; irracjonalizm, spirytualizm, mistycyzm, metafizyka, indywidualizm; koncepcja ratowania ojczyzny; panteizm, providencjalizm, werteromania, frenezja romantyczna; realizm, naturalizm, empiryzm, utylitaryzm, scjentyzm, organicyzm, 	<p>i symboliczne utworu literackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter; omawia użycie ironii; • rozumie pojęcie groteski i potrafi wymienić jej cechy; rozpoznaje ją w tekstach omawianych epok oraz w tekstach będących nawiązaniem; określa jej artystyczny i wartościujący charakter; • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie 	<p>y n a e p o ki i p r o c e s y z ty m z w ią z a n e; • w y m ie ni a</p>
---	---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy, np. ojczyzna, artysta – wieszcz, cierpienie, miłość; • z pomocą nauczyciela odwołuje się do wybranych tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: <i>Dziadów cz. II</i> oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza, <i>Zemsty</i> Aleksandra Fredry, <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego; • podejmuje próbę porównywania utworów literackich lub ich fragmentów; • przedstawia z pomocą nauczyciela propozycję odczytania utworu na poziomie dosłownym; 	<p>programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego (Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>; wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i>; wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze; <i>Konrad Wallenrod</i>; <i>Dziady cz. III</i>; Juliusz Słowacki, <i>Kordian</i>, wybrane wiersze, w tym <i>Grób Agamemnona</i> (fragmenty), <i>Testament mój</i>; Zygmunt Krasiński, <i>Nie-Boska komedia</i>; Cyprian</p>	<p>ewolucjonizm, marksizm, egalitaryzm; zmiany cywilizacyjne, asymilacja Żydów, emancypacja kobiet, praca organiczna, praca u podstaw) i poddaje ją refleksji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje (np.: werteryzm, bohater werteryzny, bajronizm, bohater bajroniczny, faustyzm, bohater faustyczny; kostium historyczny); • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje motywy i toposy (np. sen, ojczyzna, artysta – wieszcz, cierpienie, samotność, bunt, rewolucja, wolność, miłość, podróż, młodość, prometeizm, zbrodnia, okrucieństwo, obłąd, szaleństwo, strach, groza, grób, psychomachia; motywy akwaticzne; topos homo viator, praca, walka; miasto, przyroda, 	<p>programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego (Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>; wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i>; wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze; <i>Konrad Wallenrod</i>; <i>Dziady cz. III</i>; Juliusz Słowacki; <i>Kordian</i>, wybrane wiersze, w tym <i>Grób Agamemnona</i> (fragmenty), <i>Testament mój</i>; Zygmunt Krasiński, <i>Nie-Boska komedia</i>; Cyprian Norwid, wybrane wiersze; Bolesław Prus, <i>Lalka</i>, <i>Z legend dawnego Egiptu</i>; Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i>; Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i>; Adam Asnyk, wybór wierszy; Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>);</p>	<p>e p o ki li te ra c ki e w p o rz ą d k u c h r o n ol o gi c z n y m o</p>
---	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela wykorzystuje w interpretacji utworów literackich kontekst historycznoliteracki i biograficzny; • rozpoznaje obecne w utworach literackich wybrane wartości uniwersalne, np. dobro, piękno, prawda, miłość; i narodowe, np. tradycja; 	<p>Norwid, wybrane wiersze; Bolesław Prus, <i>Lalka, Z legend dawnego Egiptu</i>; Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i>; Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i>; Adam Asnyk, wybór wierszy; Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej; • rozpoznaje sposoby 	<p>pieniądz, rola kobiety, mogiła, heroizm, jednostka a społeczeństwo, spór pokoleniowy) oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: <i>Dziadów cz. II</i> oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza, <i>Zemsty</i> Aleksandra Fredry, <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego; • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne; • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej; zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi (np. gotycyzm, ludowość, orientalizm, szekspiryzm, historyzm, determinizm dziejowy; irracjonalizm, spirytualizm, mistycyzm, metafizyka, indywidualizm; koncepcja ratowania ojczyzny; panteizm, prowidencjalizm, werteromania, frenezja romantyczna; realizm, naturalizm, empiryzm, utylitaryzm, scjentyzm, organicyzm, ewolucjonizm, marksizm, egalitaryzm; zmiany cywilizacyjne, asymilacja Żydów, emancypacja kobiet, praca organiczna, praca u podstaw) i 	<p>d st ar o ż yt n o ś ci d o p o z yt y w iz m u; • tr af ni e s yt u uj e ut</p>
--	---	---	---	---

	<p>kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; podejmuje próbę ich interpretacji i wartościowania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy: sen, ojczyzna, artysta – wieszcz, cierpienie, samotność, bunt, rewolucja, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny; • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne, np. prawda, dobro, piękno, miłość, wolność, odwaga, altruizm, tolerancja, odpowiedzialność; i narodowe, np.: symbole narodowe, tradycja narodowa, patriotyzm, tożsamość; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości. 	<p>poddaje ją refleksji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje (np.: werteryzm, bohater werteryzyczny, bajronizm, bohater bajroniczny, faustyzm, bohater faustyczny; kostium historyczny); definiuje nowy typ bohatera; wskazuje podobieństwa i różnice w kreacji bohatera romantycznego, udowadnia jego złożoną osobowość i rozdarcie wewnętrzne; • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, 	<p>w o r y li te ra c ki e w p o s z c z e g ól n y c h o k re s a c h, w</p>
--	---	--	--	---

	<p>wolność, miłość, podróż, młodość, prometeizm; praca, miasto, przyroda, pieniądz, rola kobiety, mogiła, heroizm, jednostka a społeczeństwo, spór pokoleniowy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi odwołać się do wiedzy o tekstach poznanych w szkole podstawowej, w tym: <i>Dziadów cz. II</i> oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza, <i>Zemsty</i> Aleksandra Fredry, <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego; • porównuje 		<p>rozpoznaje motywy i toposy (np. sen, ojczyzna, artysta – wieszcz, cierpienie, samotność, bunt, rewolucja, wolność, miłość, podróż, młodość, prometeizm, zbrodnia, okrucieństwo, obłąd, szaleństwo, strach, groza, grób, psychomachia, metamorfoza; motywy akwatywne, nostalgia; topos <i>homo viator</i>, walka; praca, miasto, przyroda, pieniądz, rola kobiety, mogiła, heroizm, jednostka a społeczeństwo, spór pokoleniowy) oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w interpretacji utworów literackich często i poprawnie odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: <i>Dziadów cz. II</i> oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama 	<p>s z c z e g ól n o ś ci w p re r o m a nt y z m ie , r o m a nt y z m</p>
--	---	--	---	--

	<p>utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia propozycję odczytania utworu na poziomie dosłownym; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich kontekst historycznoliteracki, biograficzny, kulturowy; • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne, np. 		<p>Mickiewicza, <i>Zemsty</i> Aleksandra Fredry, <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • konstruktywnie porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne; • przedstawia własną, oryginalną i rzeczową propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej; odwołuje się do własnych doświadczeń i obserwacji oraz wybranych tekstów kultury; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne 	<p>ie i w p o z yt y w iz m ie o ra z w p o z o st ał y c h (d ot y c z y</p>
--	--	--	---	--

	<p>dobro, piękno, miłość, prawda, wolność, odwaga, altruizm, odpowiedzialność, tolerancja; i narodowe, np. tradycja, patriotyzm.</p>		<p>konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny i inne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafnie rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne (prawda, dobro, miłość, wolność, odwaga, altruizm, piękno, tolerancja, odpowiedzialność) i narodowe (symbole narodowe, tradycja narodowa, patriotyzm, tożsamość); określa dokładnie ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości. 	<p>k o nt e k st ó w); • w ła ś ci w ie r o z p o z n aj e k o n w e n cj</p>
--	--	--	--	---

				e l i t e r a c k i e i p r e c y z y j n i e o k r e ś l a i c h c e c h y w u t w o
--	--	--	--	---

				ra c h (r e al is ty c z n ą, fa nt a st y c z n ą, s y m b ol ic z n ą, g r
--	--	--	--	---

				ot e s k o w ą n at u ra li st y c z n ą i m i m et y c z n ą) ; • r o
--	--	--	--	--

				z u m ie p oj ę ci e g e n ol o gi i; r o zr ó ż ni a g at u n ki e pi c ki
--	--	--	--	--

				e, li r y c z n e, d ra m at y c z n e i s y n k re ty c z n e, w ty m :
--	--	--	--	---

				g at u n ki p o z n a n e w s z k ol e p o d st a w o w ej o ra z o d
--	--	--	--	--

				ę, s o n e t i j e g o r o d z aj e, d ra m at r o m a nt y c z n y, p o w
--	--	--	--	---

				ie ś ć p o et y c k ą, p o w ie ś ć g ot y c k ą, p o w ie ś ć g r o z
--	--	--	--	---

				y, p o w ie ś ć e pi st ol ar n a, h y m n, te st a m e nt p o et y c ki , p
--	--	--	--	---

				o w ie ś ć re al is ty c z n ą, p o w ie ś ć n at u ra li st y c z n ą, p o
--	--	--	--	--

				w ie ś ć hi st o r y c z n ą, p o w ie ś ć o te m at y c e w s p ó ł c z
--	--	--	--	--

				e s n ej , la m e nt ; tr af ni e i s z y b k o w y m ie ni a ic h c e c
--	--	--	--	---

				h y g a t u n k o w e; • tr af ni e r o z p o z n aj e w te k ś ci
--	--	--	--	---

				e l i t e r a c k i m ś r o d k i w y r a z u a r t y s t y c z n e g o p o
--	--	--	--	--

				z n a n e w s z k o l e p o d s t a w o w e j o r a z ś r o d k i z
--	--	--	--	--

				n a c z e ni o w e: o k s y m o r o n, p er y fr a z e, e u f
--	--	--	--	--

				o ni ę, hi p er b ol ę; le k s y k al n e, w ty m fr a z e ol o gi z
--	--	--	--	---

				m y; s kł a d ni o w e: a nt yt e z ę, p ar al el iz m , w yl ic z e
--	--	--	--	---

				ni e, e pi f o re , el ip s ę; w er s y fi k a c yj n e, w ty m p rz
--	--	--	--	---

				er z ut ni ę; o k re śl a ic h f u n k cj e; (n p. : o ż y w ie ni
--	--	--	--	--

				e o b ra z u p o et y c ki e g o); w ie , c o je st d o m in a
--	--	--	--	--

				nt ą st yl is ty c z n ą u k s zt ał to w a ni a d a n e g o ut w
--	--	--	--	--

				o r u, p r z e d s t a w i a d o w o d y n a p o p a r c i e s w o j
--	--	--	--	---

				e g o st a n o w is k a; • s a m o d zi el ni e i w ni kl i w ie in
--	--	--	--	--

				te r p re tu je tr e ś ci al e g o r y c z n e i s y m b ol ic z n e ut w
--	--	--	--	--

				o r u l i t e r a c k i e g o; • tr af ni e r o z p o z n aj e w te k st a c h
--	--	--	--	--

				li te ra c ki c h: ir o ni ę i a ut oi r o ni ę, k o m iz m , tr a gi z m , h
--	--	--	--	--

				u m o r, p a t o s; o k r e ś l a i c h f u n k c j e w t e k ś c i e i r o z u
--	--	--	--	---

				m ie w ar to ś ci uj ą c y c h ar a kt er ; o m a w ia , in te r p re tu je ic
--	--	--	--	---

				h u ż y ci e, st a w ia hi p ot e z y; • r o z u m ie p oj ę ci e g r ot e
--	--	--	--	--

				s ki i p ot ra fi w y m ie ni ć je j c e c h y; r o z p o z n aj e ją w te
--	--	--	--	---

				k st a c h o m a w ia n y c h e p o k o ra z te k st a c h b ę d ą c
--	--	--	--	---

				y c h n a w i ą z a n i a m i; o k r e ś l a j e j a r t y s t y c z n y i w a r t o
--	--	--	--	---

				ś ci uj ą c y c h ar a kt er ; • w y k a z uj e si ę z n aj o m o ś ci ą
--	--	--	--	--

				i zr o z u m ie ni e m tr e ś ci ut w o r ó w w s k a z a n y c h w p
--	--	--	--	--

				o d s t a w i e p r o g r a m o w e j j a k o l e k t u r y o b o w i ą z k o w
--	--	--	--	--

				e dl a z a k re s u p o d st a w o w e g o (A d a m M ic ki e w ic z,
--	--	--	--	---

				<i>O d a d o m l o d o s c i ; w y b r a n e b a l l a d y, w t y m R o m a n t y</i>
--	--	--	--	---

				<i>c z n o ś ć; w y b ra n e s o n et y z c y kl u S o n et y k r y m s</i>
--	--	--	--	---

				<i>ki e o ra z in n e w ie rs z e; K o n r a d W al le n r o d; D zi a d y c</i>
--	--	--	--	--

				z. II I; J ul iu s z S ło w a c ki , <i>K</i> <i>o</i> <i>r</i> <i>di</i> <i>a</i> <i>n</i> , w y b ra n e w ie rs z e,
--	--	--	--	--

				w ty m G r ó b A g a m e m n o n a (f ra g m e nt y) <i>T</i> <i>e</i> <i>st</i> <i>a</i> <i>m</i> <i>e</i> <i>nt</i>
--	--	--	--	---

				<i>m</i> <i>ój</i> ; <i>Z</i> <i>y</i> <i>g</i> <i>m</i> <i>u</i> <i>nt</i> <i>K</i> <i>ra</i> <i>si</i> <i>ń</i> <i>s</i> <i>ki</i> , <i>N</i> <i>ie</i> - <i>B</i> <i>o</i> <i>s</i> <i>k</i> <i>a</i> <i>k</i> <i>o</i> <i>m</i> <i>e</i> <i>di</i> <i>a</i> ; <i>C</i> <i>y</i>
--	--	--	--	--

				p r i a n N o r w i d , w y b r a n e w i e r s z e; B o l e sł a w P r u s, <i>L</i>
--	--	--	--	--

				<i>al</i> <i>k</i> <i>a,</i> <i>Z</i> <i>le</i> <i>g</i> <i>e</i> <i>n</i> <i>d</i> <i>d</i> <i>a</i> <i>w</i> <i>n</i> <i>e</i> <i>g</i> <i>o</i> <i>E</i> <i>gi</i> <i>pt</i> <i>u;</i> <i>E</i> <i>li</i> <i>z</i> <i>a</i> <i>O</i> <i>rz</i> <i>e</i> <i>s</i> <i>z</i> <i>k</i> <i>o</i> <i>w</i>
--	--	--	--	--

				a, <i>G</i> <i>l</i> <i>o</i> <i>r</i> <i>i</i> <i>a</i> <i>v</i> <i>i</i> <i>c</i> <i>t</i> <i>i</i> <i>s</i> ; H e n r y k S i e n k i e w i c z, <i>P</i> <i>o</i> <i>t</i> <i>o</i> <i>p</i> ; A d a m A
--	--	--	--	--

				s n y k, w y b ó r w ie rs z y; F io d o r D o st oj e w s ki , Z b r o
--	--	--	--	--

				<i>d</i> <i>ni</i> <i>a</i> <i>i</i> <i>k</i> <i>a</i> <i>r</i> <i>a</i>); • <i>r</i> <i>o</i> <i>z</i> <i>p</i> <i>o</i> <i>z</i> <i>n</i> <i>aj</i> <i>e</i> <i>te</i> <i>m</i> <i>at</i> <i>y</i> <i>k</i> <i>ę</i> <i>i</i> <i>p</i> <i>r</i> <i>o</i> <i>bl</i> <i>e</i>
--	--	--	--	---

				m a t y k ę o m a w i a n y c h t e k s t ó w o r a z j e j z w i ą z e k z p
--	--	--	--	---

				r o g r a m a m i i d e a m i e p o k i l i t e r a c k i e j ; z j a w i s k a m
--	--	--	--	---

				i s p o l e c z n y m i, hi st o r y c z n y m i, e g z y st e n cj al n
--	--	--	--	--

				y m i i e st et y c z n y m i (n p. g ot y c y z m , lu d o w o ś ć,
--	--	--	--	--

				o r i e n t a l i z m , s z e k s p i r y z m , h i s t o r y z m , d e t e r m i n
--	--	--	--	--

				iz m d zi ej o w y; ir ra cj o n al iz m , s pi r yt u al iz m , m is ty c y z
--	--	--	--	---

				m , m et af iz y k a, in d y w id u al iz m ; k o n c e p cj a ra to w a ni
--	--	--	--	--

				a o j c z y z n y; p a n t e i z m , p r o w i d e n c j a l i z m , w e r t e r o
--	--	--	--	--

				m a n i a, f r e n e z j a r o m a n t y c z n a; r e a l i z m , n a t u r a l i z m
--	--	--	--	--

				, e m p i r y z m , ut yl it ar y z m , s cj e nt y z m , o r g a ni c y
--	--	--	--	--

				z m , e w ol u cj o ni z m , m ar k si z m , e g al it ar y z m ; z m ia
--	--	--	--	---

				n y c y w il iz a c yj n e, a s y m il a cj a Ż y d ó w , e m a n c y
--	--	--	--	--

				p a c j a k o b i e t , p r a c a o r g a n i c z n a, p r a c a u p o d s t a
--	--	--	--	--

				w) i p o d d aj e ja re fl e k sj i; • r o z p o z n aj e s p o s
--	--	--	--	--

				o b y k re o w a ni a w ut w o rz e li te ra c ki m : ś w ia ta p
--	--	--	--	--

				rz e d st a w io n e g o (f a b uł y, b o h at er ó w , a k cj i,
--	--	--	--	--

				w a t k ó w , m o t y w ó w , n a r r a c j i, s y t u a c j i l i r y c
--	--	--	--	---

				z n ej ; in te r p re tu je je i w ar to ś ci uj e (n p. : w er te r
--	--	--	--	--

				y z m , b o h at er w er te r y c z n y, b aj r o ni z m , b o
--	--	--	--	---

				h at er b aj r o ni c z n y, fa u st y z m , b o h at er fa u st y
--	--	--	--	---

				c z n y; k o s t i u m h i s t o r y c z n y); d e f i n i u j e n o w y
--	--	--	--	--

				ty p b o h at er a; w s k a z uj e p o d o bi e ń st w a i r ó
--	--	--	--	---

				ż ni c e w k re a cj i b o h at er a r o m a nt y c z n e g o,
--	--	--	--	---

				u d o w a d ni a je g o zł o ż o n ą o s o b o w o ś ć i r
--	--	--	--	---

				o z d ar ci e w e w n ę t rz n e; • r o z u m ie p oj ę ci e m ot y
--	--	--	--	---

				w u l i t e r a c k i e g o i t o p o s u, r o z p o z n aj e m ot y w y i to
--	--	--	--	---

				p o s y (n p. s e n, oj c z y z n a, ar ty st a – w ie s z c z, ci er pi e
--	--	--	--	--

				ni e, s a m ot n o ś ć, b u nt , re w ol u cj a, w ol n o ś ć, m ił o ś ć, p
--	--	--	--	---

				o d r ó ż, m ł o d o ś ć, p r o m e t e i z m , z b r o d ni a, o k r u ci
--	--	--	--	--

				e ń st w o, o bł ę d, s z al e ń st w o, st ra c h, g r o z a, g r ó b, p s
--	--	--	--	--

				y c h o m a c h i a, m e t a m o r f o z a; m o t y w y a k w a t y c z n e,
--	--	--	--	--

				n o s t a l g i a; t o p o s h o m o v i a t o r , w a l k a, p r a c a, m i a s t o, p
--	--	--	--	--

				rz y r o d a, pi e ni ą d z, r ol a k o bi et y, m o gi ła , h er oi z m , je
--	--	--	--	--

				d n o s t k a a s p o ł e c z e ń s t w o, s p ó r p o k o ł e n i o w y)
--	--	--	--	--

				o r a z d o s t r z e g a ż y w o t n o ś ć m o t y w ó w b i b l ij n y c h i
--	--	--	--	--

				ant y c z n y c h w ut w o ra c h li te ra c ki c h; o k re śl a ic h r ol
--	--	--	--	--

				ę w t w o r z e ni u z n a c z e ń u ni w er s al n y c h; • w in te r p
--	--	--	--	---

				re ta cj i ut w o r ó w li te ra c ki c h c z ę st o i p o p ra w ni e o d
--	--	--	--	---

				w o ł u j e s i ę d o t e k s t ó w p o z n a n y c h w s z k o l e p o d s t
--	--	--	--	---

				a w w e j , w t y m : <i>D</i> <i>z</i> <i>a</i> <i>d</i> <i>ó</i> <i>w</i> <i>c</i> <i>z.</i> P o r a z <i>P</i> <i>a</i> <i>n</i> <i>a</i> <i>T</i> <i>a</i> <i>d</i> <i>e</i> <i>u</i> sz
--	--	--	--	---

				<i>a</i> A d a m a M ic ki e w ic z a, Z <i>e</i> <i>m</i> <i>st</i> y A le k s a n d ra F re d r y,
--	--	--	--	---

				<i>B al la d y n y J ul iu s z a S ł o w a c ki e g o;</i> • k o n st r u kt y
--	--	--	--	--

				w n i e p o r ó w n uj e ut w o r y li te ra c ki e lu b ic h fr a g m e nt
--	--	--	--	---

				y, d o s t r z e g a k o n t y n u a c j e i n a w i ą z a n i a w p o r ó w
--	--	--	--	---

				n y w a n y c h ut w o ra c h, o k re śl a c e c h y w s p ól n e i r
--	--	--	--	--

				ó ż n e; • p r z e d s t a w i a w ł a s n ą, o r y g i n a l n ą i r z e c z
--	--	--	--	---

				o w ą p r o p o z y cj ę in te r p re ta cj i ut w o r u, w s k a z uj e
--	--	--	--	---

				w te k ś ci e m ie js c a, kt ó re m o g ą st a n o w ić ar g u m e nt y n
--	--	--	--	---

				a p o p a r c i e j e g o p r o p o z y c j i i n t e r p r e t a c y j n e j ; o d
--	--	--	--	--

				w o ł u j e s i ę d o w ł a s n y c h d o ś w i a d c z e ń i o b s e r w a
--	--	--	--	--

				<p>cyj i o ra z w y b ra n y c h te k st ó w k ul tu r y;</p> <ul style="list-style-type: none">• w y k o rz y st uj
--	--	--	--	--

				e w in te r p re ta cj i ut w o r ó w li te ra c ki c h p ot rz e b n e k o
--	--	--	--	--

				nt e k st y, s z c z e g ól ni e k o nt e k st hi st o r y c z n ol it er a
--	--	--	--	--

				c ki , hi st o r y c z n y, p ol it y c z n y, k ul tu r o w y, fi lo z o fi
--	--	--	--	---

				c z n y, bi o g ra fi c z n y, m it ol o gi c z n y, bi bl ij n y, e g z y st
--	--	--	--	--

				e n c j a l n y i i n n e; • tr af ni e r o z p o z n aj e o b e c n e w ut
--	--	--	--	--

				w o r a c h l i t e r a c k i c h w a r t o ś c i u n i w e r s a l n e (p r a w d a, d
--	--	--	--	---

				o b r o, m ił o ś ć, w ol n o ś ć, o d w a g a, al tr ui z m , pi ę k n o,
--	--	--	--	---

				to le ra n cj a, o d p o w ie d zi al n o ś ć) i n ar o d o w e (s y m b ol
--	--	--	--	--

				e n ar o d o w e, tr a d y cj a n ar o d o w a, p at ri ot y z m , to ż s
--	--	--	--	--

				a m o ś ć) ; o k re śl a d o kł a d ni e ic h r ol ę i z w ią z e k z p
--	--	--	--	--

				r o b l e m a t y k ą u t w o r u o r a z z n a c z e n i e d l a b u d o w
--	--	--	--	--

				a n i a w ł a s n e g o s y s t e m u w a r t o ś c i ·
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury				

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
<ul style="list-style-type: none"> • potrafi przetwarzać i układać pod względem ważności proste informacje z tekstów (np. z publicystyki pozytywistycznej); • przy pomocy nauczyciela analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; • rozpoznaje niektóre teksty publicystyczne (artykuł), retoryczne (przemówienie) i popularnonaukowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów (np. z publicystyki pozytywistycznej) w stopniu umożliwiającym funkcjonalne ich wykorzystanie zarówno podczas lekcji, jak i w trakcie samodzielnej pracy; • odczytuje sens 	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych (z publicystyki pozytywistycznej), popularnonaukowych, naukowych; • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, reportaż), retorycznych (przemówienie), popularnonaukowych (notatka encyklopedyczna, definicja) i naukowych (rozprawa); wśród tekstów prasowych rozróżnia 	<ul style="list-style-type: none"> • szybko i sprawnie przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, (z publicystyki pozytywistycznej), popularnonaukowych, naukowych; • poprawnie i dokładnie analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, felieton, 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje

<p>(notatka encyklopedyczna, definicja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, że starożytny teatr grecki wpłynął na rozwój sztuki teatralnej; • z pomocą nauczyciela rozumie pojęcie <i>katharsis</i>; • potrafi scharakteryzować główne prądy filozoficzne epoki: historiozofię, idealizm romantyczny; • zazwyczaj potrafi odczytać na poziomie dosłownym pozaliterackie teksty kultury; • z reguły odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej. 	<p>utworu, jego główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, reportaż), retorycznych (przemówienie) i popularnonaukowych (notatka encyklopedyczna, definicja); wśród tekstów prasowych zazwyczaj rozróżnia wiadomość i komentarz; dostrzega zastosowane w tekstach środki językowe; • określa wpływ 	<p>wiadomość i komentarz; rozpoznaje środki językowe zastosowane w tekstach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; • rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła; • charakteryzuje główne prądy filozoficzne (np.: historiozofię, idealizm romantyczny, romantyczny indywidualizm) oraz określa ich wpływ na kulturę epoki; • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki; • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej; stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu. 	<p>reportaż), retorycznych (przemówienie), popularnonaukowych (notatka encyklopedyczna, definicja) i naukowych (rozprawa); wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość, komentarz; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; • precyzyjnie określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; • posługuje się pojęciem <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła; • wyczerpująco charakteryzuje główne prądy filozoficzne (np.: historiozofię, idealizm romantyczny, romantyczny 	<p>n y c h d zi e d zi n n a p o zi o m ie d o sł o w n y m i p rz e n o</p>
--	---	--	---	--

	<p>starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie <i>katharsis</i>; • charakteryzuje główne prądy filozoficzne: (np.: historiozofię, idealizm romantyczny, romantyczny indywidualizm) oraz określa ich wpływ na kulturę epoki; • odczytuje na poziomie dosłownym pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki; • odróżnia dzieła kultury 		<p>indywidualizm) oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;</p> <ul style="list-style-type: none"> • na poziomie dosłownym i przerośnym odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki; • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej; stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu. 	<p>ś n y m , p o r ó w n uj e z e s o b ą d zi eł a z r ó ż n y c h d</p>
--	---	--	---	---

	wysokiej od tekstów kultury popularnej.			zi e d zi n s zt u ki i r ó ż n y c h e p o k; •s z y b k o i s p ra w
--	---	--	--	---

				ni e p rz et w ar z a i hi er ar c hi z uj e in f o r m a cj e z te k st ó w
--	--	--	--	---

				, n p. p u bl ic y st y c z n y c h (z p u bl ic y st y ki p o z yt y w is
--	--	--	--	---

				ty c z n ej) p o p ul ar n o n a u k o w y c h, n a u k o w y c h; • p
--	--	--	--	--

				o p r a w n i e i d o k ł a d n i e a n a l i z u j e s t r u k t u r ę t e k s t u: o d
--	--	--	--	---

				c z yt uj e je g o s e n s, gł ó w n a m y śl , s p o s ó b p r o w a
--	--	--	--	--

				d z e ni a w y w o d u o ra z ar g u m e nt a cj ę; • r o z p o z n aj e
--	--	--	--	---

				s p e c y f i k ę t k st ó w p u bl ic y st y c z n y c h (a rt y k uł ,
--	--	--	--	--

				fe li et o n, re p o rt a ž) , re to r y c z n y c h (p rz e m ó w ie ni e)
--	--	--	--	---

				, p o p u l a r n o n a u k o w y c h (n o t a t k a e n c y k l o p e d
--	--	--	--	---

				y c z n a, d ef in ic ja) i n a u k o w y c h (r o z p ra w a) ; w śr ó
--	--	--	--	---

				d te k st ó w p ra s o w y c h r o zr ó ż ni a w ia d o m o ś ć, k o m
--	--	--	--	---

				e nt ar z; s z y b k o i tr af ni e r o z p o z n aj e śr o d ki ję z y k
--	--	--	--	--

				o w e i ic h f u n k cj e z a st o s o w a n e w te k st a c h; •o d c
--	--	--	--	---

				z yt uj e in f o r m a cj e ja w n e i u k r yt e; • p re c y z yj ni e o k
--	--	--	--	--

				re śl a w pł y w st ar o ż yt n e g o te at r u g re c ki e g o n a r o z
--	--	--	--	--

				w ó j s z t u k i t e a t r a l n e j ; • p o s ł u g u j e s i ę p o j ę c i e m k a t h a r s
--	--	--	--	---

				is i c h ar a kt er y z uj e je g o r ol ę w k s zt ał to w a ni u o d bi o
--	--	--	--	--

				r u d zi eł a; • w y c z er p uj ą c o c h ar a kt er y z uj e gł ó w n e p
--	--	--	--	--

				ra d y fi lo z o fi c z n e o ra z o k re śl a ic h w pł y w n a k ul tu rę
--	--	--	--	--

				e p o ki ; •n a p o zi o m ie d o sł o w n y m p rz e n o ś n y m i s
--	--	--	--	--

				y m b o l i c z n y m o d c z yt uj e p o z al it er a c ki e te k st y k ul
--	--	--	--	---

				tu r y, st o s uj ą c k o d w ła ś ci w y w d a n ej d zi e d zi ni e s zt
--	--	--	--	---

				u ki ; •o d r ó ż ni a d zi eł a k ul tu r y w y s o ki ej o d te k st ó w
--	--	--	--	---

				k ul tu r y p o p ul ar n ej ; st o s uj e k r yt er ia p o z w al aj ą c e
--	--	--	--	--

				o d r ó ż ni ć ar c y d zi eł o d ki c z u.
II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel uja cą otr zy

				mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; • zna i potrafi rozróżnić typy zdań wielokrotnie złożonych; • z pomocą nauczyciela rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych; • rozumie, że szyk wyrazów w zdaniu ma wpływ na znaczenie wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; • zna i potrafi rozróżnić typy zdań wielokrotnie złożonych; rozpoznaje ich funkcje w tekście; • potrafi wykorzystać zdania złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; • rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je do budowy wypowiedzi o różnym charakterze; • rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je do budowy własnych wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; • rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i trafnie je wykorzystuje do budowy wypowiedzi o różnym charakterze; • rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je do budowy własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ś w ia d o m ie i f u n k cj o n al ni e st o s uj e z a s

	<p>podrzędnie do budowania wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że szyk wyrazów w zdaniu może zmieniać znaczenie wypowiedzi. 		<p>wypowiedzi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu oraz określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi. 	<p>a d y zr ó ż ni c o w a ni a ję z y k o w e g o; • s a m o d zi el ni e w</p>
--	--	--	---	--

				z b o g a c a s w oj ą w ie d z ę o ję z y k u; • f u n k cj o n al ni e
--	--	--	--	---

				w y k o r z y s t u j e w i e d z ę z d z i e d z i n y f l e k s j i, sł o w o t w
--	--	--	--	---

				ó rs t w a, fr a z e ol o gi i i s kł a d ni d o a n al iz y i in te r p re
--	--	--	--	--

				ta cj i te k st ó w o ra z p rz y t w o rz e ni u w ła s n y c h w y p o
--	--	--	--	---

				w ie d zi ; • r o z u m ie zr ó ż ni c o w a ni e s kł a d ni o w e z d
--	--	--	--	--

				a ń w ie lo k r ot ni e zł o ż o n y c h, r o z p o z n aj e ic h f u n
--	--	--	--	--

				k cj e w te k ś ci e i tr af ni e je w y k o rz y st uj e d o b u d o w y
--	--	--	--	--

				w y p o w ie d zi o r ó ż n y m c h ar a kt er z e; • r o z p o z n aj e
--	--	--	--	---

				ar g u m e n t a c y j n y c h ar a kt er r ó ż n y c h k o n st r u k cj
--	--	--	--	--

				i s k ł a d ni o w y c h i ic h f u n k cj e w te k ś ci e; w y k o rz y
--	--	--	--	--

				st uj e je d o b u d o w y w ła s n y c h w y p o w ie d zi ; • r o z u
--	--	--	--	--

				m ie r ol ę s z y k u w y ra z ó w w z d a ni u o ra z o k re śl a r ol
--	--	--	--	--

				ę je g o p rz e k s zt ał c e ń w b u d o w a ni u z n a c z e ni a w
--	--	--	--	--

				y p o w i e d z i .
II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji; • na poziomie ogólnym potrafi określić podstawowe znaczenie zapożyczeń w tekście; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji; • określa rodzaje zapożyczeń w 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje i rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji; rozumie ich znaczenie w tekście; • poprawnie określa rodzaje zapożyczeń i próbuje określić sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami stylu i stylizacji; rozumie ich znaczenie w tekście; • dokładnie określa rodzaje zapożyczeń i sposób ich funkcjonowania 	• p o sł u g uj

<ul style="list-style-type: none"> • zna wybrane biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy wywodzące się z mitologii, Biblii oraz polskiej tradycji kulturowej; • rozpoznaje rodzaje stylizacji (np. biblijna, mitologiczna, kolokwializacja); • dostrzega słownictwo o charakterze wartościującym. 	<p>języku polskim;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w literaturze na przestrzeni epok; • rozpoznaje rodzaje stylizacji (biblijna, mitologiczna, kolokwializacja) oraz określa ich funkcje w tekście; • rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu 	<p>ich funkcjonowania w polszczyźnie poznanych epok;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna, rozumie i wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym; • poprawnie rozpoznaje i nazywa rodzaje stylizacji (biblijna, mitologiczna, kolokwializacja, stylizacja środowiskowa, dialektyzacja) oraz określa ich funkcje w tekście; • rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego. 	<p>w polszczyźnie poznanych epok; odnosi wskazane zjawiska do współczesnej polszczyzny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym; • rozpoznaje rodzaje stylizacji (biblijna, mitologiczna, kolokwializacja, środowiskowa, archaizacja, dialektyzacja) oraz trafnie określa ich funkcje w tekście; • rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego. 	<p>e si ę p oj ę ci a m i st yl u i st yl iz a cj i; r o z u m ie ic h z n a c</p>
--	--	--	--	--

	emocjonalnym.			z e n i e w t e k ś c i e; • d o k ł a d n i e o k r e śl a n a z y w a r o d
--	---------------	--	--	---

				z aj e z a p o ż y c z e ń i s p o s ó b ic h f u n k cj o n o w a
--	--	--	--	---

				ni a w p ol s z c z y ź ni e p o z n a n y c h e p o k; o d n o si w
--	--	--	--	---

				s k a z a n e z j a w i s k a d o w s p ó ł c z e s n e j p o ł s z c z y
--	--	--	--	---

				z n y; • z n a, r o z u m ie i f u n k cj o n al ni e w y k o rz y st uj e
--	--	--	--	---

				bi bl iz m y, m it ol o gi z m y, s e nt e n cj e, p rz y sł o w ia i af o r y
--	--	--	--	---

				z m y o b e c n e w p o l s k i m d z i e d z i c t w i e k u l t u r o w y m ;
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none">• r o z p o z n aj e r o d z aj e st yl iz a cj i (bi bl ij n a, m it ol o gi
--	--	--	--	--

				c z n a, k ol o k w ia li z a cj a, śr o d o w is k o w a, ar c h ai z a cj
--	--	--	--	--

				a, di al e kt y z a cj a) o ra z tr af ni e o k re śl a ic h f u n k cj e w te
--	--	--	--	---

				k ś ci e; • r o z p o z n aj e sł o w ni ct w o o c h ar a kt er z e w ar to
--	--	--	--	---

				ś ci uj ą c y m ; o d r ó ż ni a sł o w ni ct w o n e ut ra ln e o d sł o
--	--	--	--	--

				w n i c t w a o z a b a r w i e n i u e m o c j o n a l n y m , o f i c j a l n e o
--	--	--	--	--

				d p o t o c z n e g o.
II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
• rozumie pojęcie znaku językowego;	• zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku	• zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; rozróżnia	• zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku językowego oraz języka	• ś w ia

<ul style="list-style-type: none"> • wie, że język to system znaków; • zna pojęcie aktu komunikacji językowej; • potrafi wymienić funkcje tekstu; • rozpoznaje z pomocą nauczyciela niektóre zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. przemilczenia, niedopowiedzenia); • stosuje niektóre zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wybrane wypowiedzi językowe, stosując przejrzyste (jednoznaczne) kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność; • na ogół stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednie do sytuacji; 	<p>językowego oraz języka jako systemu znaków; rozróżnia typy znaków i określa ich funkcje w tekście;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); • rozpoznaje i zazwyczaj określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); • rozpoznaje 	<p>typy znaków i określa ich funkcje w tekście;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); • rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); • rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. paradoksy, przemilczenia, niedopowiedzenia, elipsy, anakoluty, grę słów, homonimie), dba o jasność i precyzję komunikatu; • posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej; • odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego; 	<p>jako systemu znaków; trafnie rozróżnia typy znaków i określa ich funkcje w tekście;</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem aktu komunikacji językowej oraz jego składowymi (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); • rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); • trafnie rozpoznaje i nazywa zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. paradoksy, przemilczenia, niedopowiedzenia, elipsy, anakoluty, grę słów, homonimie), dba o jasność i precyzję komunikatu; • sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji 	<p>d o m i e i f u n k c j o n a l n i e s t o s u j e z a s a d y k o m u n i k</p>
--	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela dostrzega zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej). 	<p>niektóre zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. paradoksy, przemilczenia, grę słów, niedopowiedzenia, homonimie);</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się posługiwać różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej; • stosuje zasady etyki wypowiedzi; • w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje zasady etykiety językowej odpowiednio 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność; • w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje zasady etykiety językowej odpowiednio do sytuacji; • charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej). 	<p>komunikacyjnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność; • stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji; • wyczerpująco charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej). 	<p>a cj i w y p o w ie d zi i k ul tu r y ję z y k a; • z n a, r o z u m ie i</p>
--	--	--	--	---

	<p>do sytuacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej). 			<p>st o s uj e p oj ę ci e z n a k u ję z y k o w e g o o ra z ję z y k a</p>
--	---	--	--	---

				ja k o s y s t e m u z n a k ó w ; tr af ni e r o zr ó ż ni a ty p y z n
--	--	--	--	--

				a k ó w i o k re śl a ic h f u n k cj e w te k ś ci e; • s p ra w ni e p o
--	--	--	--	---

				sł u g uj e si ę p oj ę ci e m a kt u k o m u ni k a cj i ję z y k o w ej
--	--	--	--	--

				o r a z j e g o s k ł a d o w y m i (k o m u n i k a t , n a d a w c a, o
--	--	--	--	--

				d bi o rc a, k o d, k o nt e k st , k o nt a kt); • r o z p o z n aj e i
--	--	--	--	--

				o k re śl a f u n k cj e te k st u (i n f o r m at y w n a, p o et y c k
--	--	--	--	---

				a, m et aj ę z y k o w a, e k s p re s y w n a, i m p re s y w n a – w
--	--	--	--	---

				ty m p er s w a z yj n a) ; • r o z p o z n aj e i n a z y w a zj a w is
--	--	--	--	---

				k a p o w o d uj ą c e ni ej e d n o z n a c z n o ś ć w y p o w ie
--	--	--	--	--

				d zi (p ar a d o k s y, p rz e m il c z e ni a, ni e d o p o w ie d z e
--	--	--	--	---

				ni a, el ip s y, a n a k ol ut y, g rę sł ó w , h o m o ni m ie) d b a o ja
--	--	--	--	---

				s n o ś ć i p r e c y z j ę k o m u n i k a t u; • s p r a w n i e p o s ł u g uj
--	--	--	--	---

				e s i ę r ó ż n y m i o d m i a n a m i p o l s z c z y z n y w z a l e
--	--	--	--	--

				ż n o ś ci o d s yt u a cj i k o m u ni k a c yj n ej ; •st o s uj e z a
--	--	--	--	---

				s a d y e t y k i w y p o w i e d z i ; w a r t o ś c i u j e w y p o w i e d z i ję
--	--	--	--	---

				z y k o w e, st o s uj ą c k r yt er ia , n p. p ra w d a – fa łs z, p o p
--	--	--	--	---

				ra w n o ś ć – ni e p o p ra w n o ś ć; •st o s uj e z a s a d y et y ki
--	--	--	--	---

				et y ję z y k o w ej w w y p o w ie d zi a c h u st n y c h i pi s e m
--	--	--	--	---

				n y c h o d p o w ie d ni o d o s yt u a cj i; • r o zr ó ż ni a p oj ę ci
--	--	--	--	---

				a m a n i p u l a c j i, d e z i n f o r m a c j i, p o s t p r a w d y, s t e r e o t
--	--	--	--	---

				y p u; c h ar a kt er y z uj e je ; • w y c z er p uj ą c o c h ar a kt er y
--	--	--	--	---

				z uj e z m ia n y w k o m u ni k a cj i ję z y k o w ej z w ią z a n e
--	--	--	--	---

				z r o z w o j e m j e j f o r m (n p. k o m u n i k a c j i i n t e r n e t o
--	--	--	--	--

				w ej).
II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • stosuje podstawowe zasady ortografii poznane w szkole podstawowej; • wykorzystuje podstawowe zasady interpunkcji w zdaniach złożonych (oddzielanie przecinkiem zdań składowych). 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje zasady ortograficzne poznane w szkole podstawowej; • wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji w 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji poznane w szkole podstawowej; • wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu; • wyjaśnia znaczenie zastosowanej interpunkcji. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji poznane w szkole podstawowej; • zna zasady interpunkcji i wykorzystuje jej składniowo-znaczeniowy charakter do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu; • wyjaśnia znaczenie zastosowanej 	<ul style="list-style-type: none"> • ś w ia d o m ie i f u n k

	różnorodnych typach wypowiedzeń.		interpunkcji.	cj o n a l n i e s t o s u j e z a s a d y o r t o g r a f i i i n t e r p u n k
--	----------------------------------	--	---------------	---

				• cj i; d o st rz e g a w ar ia nt y w n o ś ć z a s a d o rt o g ra fi c z
--	--	--	--	---

				n y c h; • b ar d z o d o b rz e z n a z a s a d y in te r p u n k cj i
--	--	--	--	--

				i w y k o r z y s t u j e j e j s k ł a d n i o w o - z n a c z e n i o w y c
--	--	--	--	---

				h ar a kt er d o u w y p u kl e ni a s e n s ó w re d a g o w a n e g
--	--	--	--	--

				o p r z e z s i e b i e t e k s t u.
III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc e n ę cel u ją c ą otr zy mu je ucz e ń, któ ry:
• przy pomocy nauczyciela formułuje tezy i	• formułuje tezy i argumenty w	• formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy	• formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi	• f o

<p>argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • próbuje określać cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; • na ogół rozumie i próbuje stosować w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); • przy pomocy nauczyciela potrafi wskazać użyte w tekście środki retoryczne (np.: pytania retoryczne, powtórzenia, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia); • potrafi wyróżnić argumenty w swojej wypowiedzi pisemnej; • zazwyczaj rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych; 	<p>samodzielnie tworzonej wypowiedzi ustnej i pisemnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; • rozumie i na ogół stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); • zna podstawowe środki retoryczne (powtórzenia i ich rodzaje: anaforę, epiforę, paralelizmy, pytania retoryczne, 	<p>użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; • rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. wykrzyknienia, pytania retoryczne, wyliczenia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę; • rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne), w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty <i>ad personam</i>); • rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach; • odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; • rozróżnia pragmatyczny 	<p>ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; • rozumie i zawsze stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. wykrzyknienia, pytania retoryczne, wyliczenia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę; • rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne), w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, 	<p>r m u ł uj e te z y i ar g u m e nt y w w y p o w ie d zi u st n ej i pi s</p>
---	---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji. 	<p>apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia, inwersje);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne – pozamerytoryczne); • jest świadomy tego, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach; • rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji. 	<p>i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji i ocenia je pod względem etycznym. 	<p>argumenty <i>ad personam</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach; • odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; • rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy; • rozpoznaje różnorodne elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym. 	<p>e m n ej p rz y u ż y ci u o d p o w ie d ni c h k o n st r u k cj i s</p>
--	--	--	--	---

				kl a d ni o w y c h; • w s k a z uj e i r o zr ó ż ni a c el e p er s w
--	--	--	--	---

				a z yj n e w w y p o w ie d zi li te ra c ki ej i ni el it er a c ki ej ; • r
--	--	--	--	---

				o z u m i e i z a w s z e st o s uj e w te k st a c h re to r y c z n y
--	--	--	--	---

				c h z a s a d ę k o m p o z y c yj n ą (n p. te z a, ar g u m e nt y,
--	--	--	--	---

				a p el , p oi nt a) ; • w yj a ś ni a, w ja ki s p o s ó b u ż yt e śr o d
--	--	--	--	--

				ki re to r y c z n e (n p. w y k rz y k ni e ni a, p yt a ni a re to r y c
--	--	--	--	--

				z n e, w yl ic z e ni a, p ar al el iz m y, p o w tó rz e ni a, a p o st r o f
--	--	--	--	---

				y, p r z e r z u t n i e, i n w e r s j e) o d d z i a ł u j a n a o d b i o r c ę; • r o
--	--	--	--	---

				zr ó ż ni a ty p y ar g u m e nt ó w (r z e c z o w e, lo gi c z n e, e m
--	--	--	--	--

				o c j o n a l n e) , w t y m a r g u m e n t y p o z a m e r y t o r y c z n e
--	--	--	--	--

				(n p. o d w o ł u j ą c e s i ę d o l i t o ś c i , n i e w i e d z y, g r o ż b
--	--	--	--	--

				y, a ut o r yt et u, ar g u m e nt y <i>a</i> <i>d</i> <i>p</i> <i>e</i> <i>rs</i> <i>o</i> <i>n</i> <i>a</i> <i>m</i>); • r o z u m ie
--	--	--	--	--

				' n a c z y m p o l e g aj ą l o g i k a i k o n s e k w e n c j a t o k u
--	--	--	--	--

				r o z u m o w a n i a w w y p o w i e d z i a c h a r g u m e n t a c y j n
--	--	--	--	--

				y c h, i s t o s u j e w e w ła s n y c h t e k s t a c h; • o d r ó ż ni
--	--	--	--	--

				a d y s k u s j ę o d s p o r u i kł ót ni ; • r o zr ó ż ni a p ra g m
--	--	--	--	--

				at y c z n y i et y c z n y w y m ia r o bi et ni c s kł a d a n y c h
--	--	--	--	---

				w te k st a c h re kl a m y; • b e z bł ę d ni e r o z p o z n aj e el e
--	--	--	--	--

				m e n t y e r y s t y k i w d y s k u s j i o r a z o c e n i a j e p o d w z g l
--	--	--	--	---

				ę d e m e t y c z n y m .
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc e n ę cel u ją c ą otr zy mu je ucz e ń, któ ry:
• zajmuje stanowisko w danej sprawie, ale nie	• zgadza się z cudzymi	• zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo	• zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje	• t w

<p>zawsze potrafi uzasadnić własne zdanie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zazwyczaj umie zbudować wypowiedź z uwzględnieniem celu i adresata; • na ogół potrafi dostrzec przejawy agresji językowej; • przy pomocy nauczyciela formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje proste informacje, uzasadnienia, komentarze; • z pomocą nauczyciela tworzy formy użytkowe: protokół; • z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, hasło encyklopedyczne, definicja, notatka syntetyzująca, referat, 	<p>poglądami lub podejmuje próbę polemiki z nimi, uzasadniając własne zdanie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • buduje wypowiedź, określa jej cel i adresata, zna funkcję, którą ma spełnić; • dostrzega przejawy agresji językowej i reaguje na nią; • zgodnie z normami formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji; • tworzy formy użytkowe: 	<p>uzasadniając własne zdanie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki; • reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi; • zgodnie z normami formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji; • sprawnie tworzy formy użytkowe: protokół; • tworzy etykietę językową; • tworzy poprawne, spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, hasło encyklopedyczne, definicja, notatka syntetyzująca, referat, artykuł, streszczenie; 	<p>z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki; • reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi; • zgodnie z normami formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje informacje, uzasadnienia, głos w dyskusji, komentarze; • sprawnie tworzy formy użytkowe: protokół; • tworzy etykietę językową; 	<p>o rz y te k st y m ó w io n e i pi s a n e o d z n a c z aj ą c e si ę</p>
--	---	--	--	---

<p>artykuł, streszczenie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela odróżnia streszczenie od parafrazy; • z pomocą nauczyciela tworzy plan kompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym; • próbuje stosować retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; • wygłaszając mowę, popełnia błędy, jednakże nie zakłócają one komunikatywności wypowiedzi, wywodu; • z pomocą nauczyciela interpretuje tekst, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, próbuje przeprowadzić logiczny wywód służący 	<p>protokół;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, hasło encyklopedyczne, definicja, notatka syntetyzująca, referat, artykuł, streszczenie; • odróżnia streszczenie od parafrazy; • tworzy plan kompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym; • stosuje retoryczne zasady kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie odróżnia streszczenie od parafrazy; funkcjonalnie stosuje je w zależności od celu wypowiedzi; • poprawnie tworzy plan kompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym • poprawnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; • wygłasza mowę (obrońcą, oskarżycielską) z uwzględnieniem środków pozajęzykowych (gesty, mimika, modulacja głosu); • samodzielnie interpretuje tekst, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów; • potrafi dokonać reinterpretacji, np. motywu; • właściwie stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyczerpujące, spójne i oryginalne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, hasło encyklopedyczne, definicja, notatka syntetyzująca, referat, artykuł, streszczenie; • sprawnie odróżnia streszczenie od parafrazy; funkcjonalnie stosuje je w zależności od celu wypowiedzi; • poprawnie tworzy plan kompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym; • poprawnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; • wygłasza mowę (obrońcą, oskarżycielską) z uwzględnieniem 	<p>o r y gi n al n o ś ci ą o ra z w ar to ś ci a m i ar ty st y c z n y m i;</p>
---	--	--	--	---

<p>uprawomocnieniu formułowanych sądów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zasady poprawności językowej i stylistycznej; próbuje je stosować podczas tworzenia własnego tekstu; • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym. 	<p>w tworzeniu własnego tekstu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza mowę z zastosowaniem środków pozajęzykowych; • podczas interpretowania tekstu formułuje argumenty na jego podstawie oraz odwołując się do znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia; przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów; • zna zasady poprawności językowej i stylistycznej i 	<p>poprawnościowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje autokorekty, stosuje kryteria poprawności językowej. 	<p>środków retorycznych i pozajęzykowych (posługuje się modulacją głosu w celu nadania wypowiedzi odpowiedniego tonu, np. patetycznego, parodystycznego itp., stosuje odpowiednią mimikę, gestykulację);</p> <ul style="list-style-type: none"> • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów; • potrafi dokonać reinterpretacji, np. motywu; • właściwie stosuje wszystkie zasady poprawności językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • r o z w ij a s w oj ą t w ó rc z o ś ć (p r ó b y li te ra c ki e, pi s
---	--	--	---	---

	<p>stosuje je w tworzeniu własnego tekstu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, stosuje kryteria poprawności językowej. 		<p>i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej. 	<p>a ni e d o g a z et ki s z k ol n ej , w ar s zt at y pi s ar st w a i in n</p>
--	--	--	--	--

				e) ; • z g a d z a si ę z c u d z y m i p o gl ą d a m i lu b p ol e m
--	--	--	--	---

				iz uj e z ni m i, rz e c z o w o u z a s a d ni aj ą c w ła s n e z d a
--	--	--	--	--

				ni e; • b u d uj e w y p o w ie d ż w s p o s ó b ś w ia d o m y, z e z
--	--	--	--	--

				n aj o m o ś ci ą je j f u n k cj i je z y k o w ej , z u w z gl ę d ni
--	--	--	--	--

				e n i e m c e l u i a d r e s s a t a, z z a c h o w a n i e m z a s a d r e t o
--	--	--	--	---

				r y ki ; •re a g uj e n a p rz ej a w y a g re sj i ję z y k o w ej , n p.
--	--	--	--	---

				z a d aj ą c p yt a ni a, p r o s z ą c o r o z w in ię ci e lu b u z a
--	--	--	--	--

				s a d ni e ni e st a n o w is k a, w y k a z uj ą c s p rz e c z n o ś
--	--	--	--	---

				ć w y p o w ie d zi ; • z g o d ni e z n o r m a m i f o r m uł uj e p
--	--	--	--	---

				yt a ni a, o d p o w ie d zi , o c e n y, re d a g uj e in f o r m a cj e,
--	--	--	--	---

				u z a s a d ni e ni a, gł o s w d y s k u sj i, k o m e nt ar z e; • b e z
--	--	--	--	---

				bl ę d ni e t w o rz y f o r m y u ż yt k o w e: p r ot o k ól ; • t w o
--	--	--	--	---

				rz y w y c z er p uj ą c e, s p ó j n e i o r y gi n al n e w y p o w ie
--	--	--	--	--

				d z i w n a s t e p u j a c y c h f o r m a c h g a t u n k o w y c h: w
--	--	--	--	---

				y p o w i e d ź o c h a r a k t e r z e a r g u m e n t a c y j n y m , h a sł
--	--	--	--	--

				o e n c y k l o p e d y c z n e, d ef in ic ja , n ot at k a s y nt et y z
--	--	--	--	--

				uj ą c a, re fe ra t, ar ty k uł , st re s z c z e ni e; • s p ra w ni e o d r ó
--	--	--	--	---

				ž ni a st re s z c z e ni e o d p ar af ra z y; f u n k cj o n al ni e st o
--	--	--	--	--

				s uj e je w z al e ż n o ś ci o d c el u w y p o w ie d zi ; • t w o rz y
--	--	--	--	--

				pl a n k o m p o z y c yj n y i d e k o m p o z y c yj n y te k st ó
--	--	--	--	---

				w o c h ar a kt er z e ar g u m e nt a c yj n y m ; •st o s uj e re to r y
--	--	--	--	---

				c z n e z a s a d y k o m p o z y c yj n e w t w o rz e ni u w ła s
--	--	--	--	--

				n e g o t e k s t u; • w y gł a s z a m o w ę (o b r o ń c z a, o s k ar
--	--	--	--	--

				ż y ci el s k a) z u w z gl ę d ni e ni e m śr o d k ó w re to r y c z n
--	--	--	--	---

				y c h i p o z aj ę z y k o w y c h (p o sł u g uj e si ę m o d ul a
--	--	--	--	---

				cj ą gł o s u w c el u n a d a ni a w y p o w ie d zi o d p o w ie d ni
--	--	--	--	--

				e g o t o n u, n p. p a t e t y c z n e g o, p a r o d y s t y c z n e g o i t
--	--	--	--	---

				p. , st o s uj e o d p o w ie d ni ą m i m ik ę, g e st y k ul a cj ę) ; • w
--	--	--	--	---

				in te r p re ta cj i p rz e d st a w ia p r o p o z y cj ę o d c z yt a ni
--	--	--	--	---

				a te k st u n a p o zi o m ie d o sł o w n y m , p rz e n o ś n y m i
--	--	--	--	--

				s y m b o l i c z n y m , f o r m u l uj e ar g u m e nt y n a p o d st a
--	--	--	--	---

				w ie te k st u o ra z z n a n y c h k o nt e k st ó w , w ty m w ła s n
--	--	--	--	--

				e g o d o ś w i a d c z e ni a, p r z e p r o w a d z a l o g i c z n y w
--	--	--	--	--

				y w ó d sł u ż ą c y u p ra w o m o c ni e ni u f o r m uł o w a n y
--	--	--	--	---

				c h s a d ó w ; • p ot ra fi d o k o n a é re in te r p re ta cj i, n p. m ot
--	--	--	--	--

				y w u; • w ła ś ci w ie st o s uj e w s z y st ki e z a s a d y p o p ra w
--	--	--	--	---

				n o ś ci ję z y k o w ej i st yl is ty c z n ej w t w o rz e ni u w ła s n
--	--	--	--	---

				e g o t e k s t u; p o t r a f i w e r y f i k o w a ć w ł a s n e d e c y z j e p
--	--	--	--	--

				o p r a w n o ś c i o w e • w y k o r z y s t u j e w i e d z ę o j ę z y k u w
--	--	--	--	--

				p r a c y r e d a k c y j n e j n a d t e k s t e m w ł a s n y m , d o k o n
--	--	--	--	---

				uj e k o re kt y te k st u w ła s n e g o, st o s uj e k r yt er ia p o p ra
--	--	--	--	---

				w n o ś ci ję z y k o w ej .
IV. Samokształcenie				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uczyć się samodzielnie; • próbuje porządkować 	<ul style="list-style-type: none"> • pracuje samodzielnie; • przygotowuje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • r o z w

<p>informacje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w niewielkim stopniu potrafi syntetyzować poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia; • sporadycznie korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej; • próbuje stosować odpowiednie cytaty w swoich wypowiedziach; • próbuje wzbogacić swoją wypowiedź pozajęzykowymi środkami komunikacji (mimika, gesty); • w niewielkim stopniu wykorzystuje multimedialne źródła informacji (słowniki online, autorskie strony internetowe) do przygotowania samodzielnych zadań; • w niewielkim stopniu 	<p>różne formy prezentacji własnego stanowiska (plakat, gazetka, wypowiedź, referat, prezentacja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowe całości, np. wg epoki literackiej, autora, utworu, motywu lub innego zagadnienia; • korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej; • wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedziach; • wzbogaca swoją 	<p>prezentacji własnego stanowiska (plakat, gazetka, referat, wypowiedź, prezentacja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach; • w celu poszerzenia swojej wiedzy korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej; • sporządza bibliografię i przypisy bibliograficzne, także źródeł elektronicznych; • dokonuje selekcji źródeł; • w celu wzbogacenia wypowiedzi lub jej uargumentowania potrafi wybrać z tekstu odpowiednie cytaty, poprawnie je zapisać i zastosować w wypowiedzi; wyjaśnia funkcje cudzołowu; • wzbogaca swoją wypowiedź trafnie dobranymi pozajęzykowymi środkami komunikacji (mimika, 	<p>różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska (plakat, gazetka, wypowiedź, referat, prezentacja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach; • w celu poszerzenia wiedzy korzysta z literatury naukowej i popularnonaukowej; • podejmując próby tworzenia pracy naukowej, sporządza bibliografię i przypisy bibliograficzne, także źródeł elektronicznych; trafnie odwołuje się do informacji zawartych w przypisach; • dokonuje krytycznej selekcji źródeł, także elektronicznych; • w celu wzbogacenia wypowiedzi lub jej uargumentowania potrafi 	<p>ij a s w oj e z ai nt er e s o w a ni a ję z y ki e m i li te ra tu rą n a r</p>
--	---	--	--	---

<p>posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela prezentuje swoje osiągnięcia, zainteresowania, np. wykorzystując formę projektu; • gromadzi informacje potrzebne do napisania sprawdzianu lub wykonania zadania domowego. 	<p>wypowiedź pozajęzykowym i środkami komunikacji (mimika, gestykulacja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje multimedialne źródła informacji (słowniki on-line, autorskie strony internetowe); • posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego, • prezentuje swoje osiągnięcia, zainteresowania, np. wykorzystując formę projektu; • gromadzi i na ogół trafnie przetwarza 	<p>gesty, modulacja głosu);</p> <ul style="list-style-type: none"> • w celu poszerzania swoich wiadomości i umiejętności posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line; • przygotowując się do zajęć, wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich oceny; • gromadzi i przetwarza informacje; • w sposób funkcjonalny korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość; • dba o rozwój swoich zainteresowań oraz popularyzację osiągnięć, 	<p>wybrać z tekstu odpowiednie cytaty i zastosować je w wypowiedzi; trafnie odwołuje się do nich, udowadniając postawioną tezę; określa, jaką funkcję pełnią przytoczone cytaty;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzbogaca swoją wypowiedź celowo stosowanymi i trafnie dobranymi pozajęzykowymi środkami komunikacji (mimika, gestykulacja, modulacja głosu); • w celu poszerzania swoich wiadomości i umiejętności posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line; • wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich 	<p>ó ż n y c h z aj ę ci a c h p o z a s z k ol n y c h; • s z er z y w</p>
--	--	---	--	---

	<p>informacje w celu wykorzystywania ich podczas lekcji, zajęć pozalekcyjnych oraz pracy w domu.</p>	<p>wykorzystując formę projektu.</p>	<p>krytycznej oceny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych; • korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość; • wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć. 	<p>śr ó d r ó w ie ś ni k ó w z ai nt er e s o w a ni e ję z y ki e m p ol s</p>
--	--	--------------------------------------	--	--

				ki m , li te ra tu ra i k ul tu ra ; • r o z w ij a u m ie ję tn o ś ć p ra c
--	--	--	--	---

				y s a m o d z i e l n e j m i ę d z y i n n y m i p r z e z p r z y g o t o w a
--	--	--	--	--

				ni e r ó ż n o r o d n y c h f o r m p re z e nt a cj i w ła s n e g
--	--	--	--	---

				o s t a n o w i s k a (w y p o w i e d ź, r e f e r a t, p r e z e n t a c j a, p l a
--	--	--	--	---

				k at , g a z et k a) ; • p o rz a d k uj e in f o r m a cj e w p r o bl
--	--	--	--	---

				e m o w e c a ł o ś ci p rz e z ic h w ar to ś ci o w a ni e; s y nt et y z
--	--	--	--	---

				uj e p o z n a w a n e tr e ś ci w o k ó ł p r o bl e m u, te m at u, z a
--	--	--	--	---

				g a d ni e ni a o ra z w y k o rz y st uj e je w s w oi c h w y p o w ie
--	--	--	--	---

				d zi a c h; • w c el u p o s z er z e ni a w ie d z y k o rz y st a z li
--	--	--	--	--

				te ra tu r y n a u k o w ej i p o p ul ar n o n a u k o w ej ; • p o d
--	--	--	--	--

				ej m uj ą c p r ó b y t w o r z e ni a p r a c y n a u k o w ej , s p o
--	--	--	--	--

				rz ą d z a bi bli o g ra fi ę i p rz y pi s bi bli o g ra fi c z n y, ta k ż e
--	--	--	--	---

				źr ó d d eł el e kt r o ni c z n y c h; tr af ni e o d w oł uj e si ę d o in f
--	--	--	--	--

				o r m a c j i z a w a r t y c h w p r z y p i s a c h; • d o k o n u j e k r
--	--	--	--	--

				yt y c z n ej s el e k cj i źr ó d eł , ta k ż e el e kt r o ni c z n y c
--	--	--	--	--

				h; • w c el u w z b o g a c e ni a w y p o w ie d zi lu b je j u ar g u
--	--	--	--	---

				m e n t o w a n i a p o t r a f i w y b r a ć z t e k s t u o d p o w i e d n i e c
--	--	--	--	--

				yt at y i z a st o s o w a ć je w w y p o w ie d zi ; • w z b o g a c
--	--	--	--	---

				a s w o j ą w y p o w ie d ź c e l o w o s t o s o w a n y m i i t r a f n i
--	--	--	--	---

				e d o b r a n y m i p o z a j ę z y k o w y m i śr o d k a m i k o m
--	--	--	--	---

				u ni k a cj i (m i m ik a, g e st y k ul a cj a, m o d ul a cj a gł o s u
--	--	--	--	---

); • w c el u p o s z er z a ni a s w oi c h w ia d o m o ś ci i u m ie
--	--	--	--	---

				ję tn o ś ci p o sł u g uj e si ę sł o w ni k a m i o g ól n y m i ję z y
--	--	--	--	--

				k a p o l s k i e g o r a z sł o w ni k a m i s p e cj al is ty c z n y m
--	--	--	--	--

				i (n p. et y m ol o gi c z n y m i, fr a z e ol o gi c z n y m i, s k r
--	--	--	--	---

				ót ó w , g w ar o w y m i) , ta k ż e w w er sj i o n - li n e; •w y k
--	--	--	--	--

				o r z y s t u j e m u l t i m e d i a l n e ź r ó d ł a i n f o r m a c j i o r a z d o
--	--	--	--	--

				k o n u j e i c h k r y t y c z n e j o c e n y; • g r o m a d z i p r z e
--	--	--	--	---

				w ar z a in f o r m a cj e, s p o rz a d z a b a z ę d a n y c h; • k
--	--	--	--	---

				o r z y s t a z z a s o b ó w m u l t i m e d i a l n y c h, n p. z: b i b l i o t e k,
--	--	--	--	--

				sł o w ni k ó w o n - li n e, w y d a w ni ct w e- b o o k, a ut o rs ki c
--	--	--	--	---

				h st r o n in te r n et o w y c h; d o k o n uj e w y b o r u źr ó d eł
--	--	--	--	--

				in te r n et o w y c h, u w z gl ę d ni aj ą c k r yt er iu m p o p ra w n
--	--	--	--	---

				o ś ci rz e c z o w ej o ra z k r yt y c z ni e o c e ni a ic h z a w ar
--	--	--	--	---

				to ś ć; • c h ę t ni e i t w ó rc z o w y k o rz y st uj e f o r m ę p r
--	--	--	--	---

				o j e k t u w p r z y g o t o w a n i u i p r e z e n t o w a n i u o r a z p o p
--	--	--	--	---

				ul ar y z o w a ni u s w oi c h z ai nt er e s o w a ń i o si ą g ni ę
--	--	--	--	--

				ć.
<p>Wymagania edukacyjne dla klasy II szkoły średniej</p> <p>ZAKRES ROZSZERZONY</p> <p>Uczeń spełnia wszystkie kryteria dla poziomu podstawowego, a ponadto kryteria wyszczególnione poniżej. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</p>				
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>				
<p>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</p>	<p>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:</p>	<p>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:</p>	<p>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:</p>	<p>Oc enę cel ują cą</p>

				otrzykuje uczeń, który:
<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej; • na poziomie ogólnym rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje wybrane elementy tradycji w utworach; • na ogół rozpoznaje w utworach wybrane cechy prądów literackich i artystycznych (np. idealizm, indywidualizm, dogmatyzm, filozofia sztuki, natura jako twórcza inspiracja artystów; nurt kulturowy „burzy i naporu”; filozofia pozytywna, utylitaryzm); 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej; • rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje wybrane elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych; • rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych (np. idealizm, indywidualizm, 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej; • rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych; • rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych (np. idealizm, indywidualizm, dogmatyzm, filozofia sztuki, natura jako twórcza inspiracja artystów; nurt kulturowy „burzy i naporu”; filozofia pozytywna, utylitaryzm) oraz odczytuje ich funkcje; • poprawnie rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach literackich, rozumie ich uniwersalny charakter oraz rolę 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, sprawnie odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej; • dokładnie rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje i określa elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych; • sprawnie rozpoznaje, wymienia i nazywa w utworach cechy prądów literackich i artystycznych (np. idealizm, indywidualizm, dogmatyzm, filozofia sztuki, natura jako twórcza inspiracja artystów; nurt kulturowy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzieln

<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach literackich; • z pomocą nauczyciela rozpoznaje w utworach konwencje literackie obecne w tekstach romantycznych i pozytywistycznych; • na ogół rozpoznaje w tekście literackim gradację, synestezję, odmiany inwersji; • na poziomie ogólnym rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje wybrane archetypy w utworach literackich; • na poziomie ogólnym rozumie pojęcie parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wybrane wzorce tekstowe; • przy pomocy nauczyciela porównuje różnorodne propozycje odczytania 	<p>dogmatyzm, filozofia sztuki, natura jako twórcza inspiracja artystów; nurt kulturowy „burzy i naporu”; filozofia pozytywna, utylitaryzm)</p> <ul style="list-style-type: none"> • oraz odczytuje ich funkcje; • rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach literackich, rozumie ich uniwersalny charakter oraz rolę w interpretacji; • na ogół rozpoznaje w utworach konwencje literackie obecne w tekstach 	<p>w interpretacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozpoznaje w utworach konwencje literackie obecne w tekstach romantycznych i pozytywistycznych; • sprawnie rozpoznaje w tekście literackim gradację, synestezję, odmiany inwersji; określa ich funkcje; • rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje wybrane archetypy w utworach literackich oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; • rozumie pojęcie parafrazy, parodii i trawestacji, sprawnie wskazuje ich wzorce tekstowe; wykorzystuje te pojęcia w interpretacji utworu literackiego; • poprawnie porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego; • rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje różne aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji utworów; 	<p>„burzy i naporu”; filozofia pozytywna, utylitaryzm) oraz odczytuje ich funkcje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafnie rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach literackich, rozumie ich uniwersalny charakter oraz rolę w interpretacji; • bezbłędnie rozpoznaje w utworach konwencje literackie obecne w tekstach romantycznych i pozytywistycznych; • sprawnie i poprawnie rozpoznaje i nazywa w tekście literackim gradację, synestezję, odmiany inwersji; określa ich funkcje; • dokładnie rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach literackich oraz określa ich rolę w 	<p>o w o o d c z yt uj e te k st w je g o w ar st w ie s e m a nt y c z n ej</p>
---	--	--	--	--

<p>tego samego utworu literackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje wybrane aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji utworów; • na ogół rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich; • zna i przy pomocy nauczyciela rozumie treść utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego (wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybrane wiersze, Juliusz Słowacki, <i>Lilla Weneda</i>, Cyprian Norwid, <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i>, <i>Fortepian Szopena</i>, <i>Czarne kwiaty</i> (fragmenty), 	<p>romantycznych i pozytywistycznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście literackim gradację, synestezję, odmiany inwersji; określa ich funkcje; • rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje wybrane archetypy w utworach literackich oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; • rozumie pojęcie parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i poprawnie określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich; • wykazuje się dobrą znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego (wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybrane wiersze, Juliusz Słowacki, <i>Lilla Weneda</i>, Cyprian Norwid, <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i>, <i>Fortepian Szopena</i>, <i>Czarne kwiaty</i> (fragmenty), <i>Promethidion</i> (fragmenty); realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoriusz Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i>, lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i>, lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>). 	<p>tworzeniu znaczeń uniwersalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, rozróżnia i nazywa pojęcie parafrazy, parodii i trawestacji, sprawnie wskazuje ich wzorce tekstowe; wykorzystuje te pojęcia w interpretacji utworu literackiego; • samodzielnie, wyczerpująco porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego; • dokładnie rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje różne aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji utworów; • dokładnie rozumie i poprawnie określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich; • wykazuje się bardzo 	<p>i semiotyczny; dookładnie rozumie pojęcie aluzji literackiej; wykazuje się bardzo</p>
--	--	---	---	--

<p><i>Promethidion</i> (fragmenty); realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoriusz Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i>, lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i>, lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>).</p>	<p>wykorzystuje te pojęcia w interpretacji utworu literackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego; • rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje wybrane aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji utworów; • rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich; • wykazuje się znajomością i zrozumieniem 		<p>dobłą znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego (wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybrane wiersze, Juliusz Słowacki, <i>Lilla Weneda</i>, Cyprian Norwid, <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i>, <i>Fortepian Szopena</i>, <i>Czarne kwiaty</i> (fragmenty), <i>Promethidion</i> (fragmenty); realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoriusz Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i>, lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i>, lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>).</p>	<p>y cj i li te ra c ki ej i k ul tu r o w ej , r o z p o z n aj e i w s p o</p>
---	---	--	---	--

	<p>treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego (wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybrane wiersze, Juliusz Słowacki, <i>Lilla Weneda</i>, Cyprian Norwid, <i>Bema pamięci żalobny rapsod</i>, <i>Fortepian Szopena</i>, <i>Czarne kwiaty</i> (fragmenty), <i>Promethidion</i> (fragmenty); realistyczna lub naturalistyczna powieść</p>			<p>s ó b w y c z er p uj ą c y o k re śl a el e m e nt y tr a d y cj i w ut</p>
--	---	--	--	---

	europejska (Honoriusz Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i> , lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i> , lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>).			w o r a c h, r o z u m i e i o k r e ś l a i c h r o l ę w b u d o w a n i u w
--	---	--	--	--

				ar to ś ci u ni w er s al n y c h; • s a m o d zi el ni e, b e z bł ę d ni e r
--	--	--	--	---

				o z p o z n aj e, w y m ie ni a i n a z y w a w ut w o ra c h c e c h
--	--	--	--	--

				y p rą d ó w li te ra c ki c h i ar ty st y c z n y c h (n p. id e al iz m
--	--	--	--	--

				, in d y w id u al iz m , d o g m at y z m , fi lo z o fi a s zt u ki , n
--	--	--	--	---

				at u ra ja k o t w ó rc z a in s pi ra cj a ar ty st ó w ; n u rt k ul tu r o
--	--	--	--	--

				w y ” b u r z y i n a p o r u ”; fi lo z o fi a p o z yt y w n a, ut yl it
--	--	--	--	--

				ar y z m) o ra z b e z bł ę d ni e o d c z yt uj e ic h f u n k cj e; •
--	--	--	--	---

				tr af ni e, bi e gl e r o z p o z n aj e m it ol o gi z a cj ę i d e m it ol
--	--	--	--	---

				o g i z a c j ę w ut w o ra c h li te ra c ki c h, d o k ł a d ni e r o z u m
--	--	--	--	---

				ie i o m a w ia ic h u ni w er s al n y c h ar a kt er o ra z r ol ę w in te
--	--	--	--	---

				r p re ta cj i; • tr af ni e r o z p o z n aj e w ut w o ra c h k o n w e n
--	--	--	--	--

				cj e li te ra c ki e o b e c n e w te k st a c h r o m a nt y c z n y c
--	--	--	--	--

				h i p o z y t y w i s t y c z n y c h; • tr af ni e i w ła ś ci w ie r o z p o
--	--	--	--	--

				z n aj e i n a z y w a w te k ś ci e li te ra c ki m g ra d a cj ę, s y n
--	--	--	--	--

				e st e zj ę, o d m ia n y in w er sj i; w y c z er p uj ą c o k re śl a ic
--	--	--	--	--

				h f u n k cj e; • d kł a d ni e r o z u m ie p oj ę ci e ar c h et y p u,
--	--	--	--	---

				b e z bł ę d ni e r o z p o z n aj e ar c h et y p y w ut w o ra c h li
--	--	--	--	--

				te ra c ki c h o ra z w y c z er p uj ą c o k re śl a ic h r ol ę w t w
--	--	--	--	---

				o r z e n i u z n a c z e ń u n i w er s al n y c h; • d o kł a d ni e r o z
--	--	--	--	--

				u m ie , r o zr ó ż ni a i n a z y w a p oj ę ci e p ar af ra z y, p ar o
--	--	--	--	--

				di i i tr a w e st a cj i; o m a w ia je ; s p ra w ni e w s k a z uj e ic
--	--	--	--	---

				h w z o rc e te k st o w e; w y k o rz y st uj e te p oj ę ci a w in te r p
--	--	--	--	--

				re ta cj i ut w o r u li te ra c ki e g o; • w y c z er p uj ą c o i w s p o
--	--	--	--	---

				s ó b t w ó rc z y p o r ó w n uj e r ó ż n o r o d n e p r o p o
--	--	--	--	--

				z y cj e o d c z yt a ni a te g o s a m e g o ut w o r u li te ra c ki e
--	--	--	--	---

				g o; • d o kł a d ni e r o z u m ie p oj ę ci e al u zj i li te ra c ki ej , r
--	--	--	--	---

				o z p o z n aj e r ó ż n e al u zj e w ut w o ra c h i w y c z er p uj
--	--	--	--	---

				ą c o k re śl a ic h z n a c z e ni e w in te r p re ta cj i ut w o r ó
--	--	--	--	---

				w ; • r o z u m ie i tr af ni e o k re śl a z w ią z e k w ar to ś ci p o z
--	--	--	--	--

				n a w c z y c h, et y c z n y c h i e st et y c z n y c h w ut w o ra
--	--	--	--	--

				c h l i t e r a c k i c h; • w y k a z uj e si ę b ar d z o d o b rą z n aj o m
--	--	--	--	--

				o ś ci ą i w ie lo a s p e kt o w y m zr o z u m ie ni e m tr e ś ci ut w
--	--	--	--	--

				o r ó w w s k a z a n y c h w p o d st a w ie p r o g ra m o w ej ja
--	--	--	--	---

				k o l e k t u r y o b o w i ą z k o w e d l a z a k r e s u (w y b r a n e
--	--	--	--	--

				ut w o r y p o e t y c k i e z r o m a n t y c z n e j l i t e r a t u r y e u r
--	--	--	--	---

				o p e j s k i e j , w t y m w y b r a n e w i e r s z e, J u l i u s z S ł o w a c k i
--	--	--	--	--

				<i>, L il la W e n e d a, C y p r i a n N o r w i d , B e m a p a m i ę c i ż</i>
--	--	--	--	---

				<i>al</i> <i>o</i> <i>b</i> <i>n</i> <i>y</i> <i>r</i> <i>a</i> <i>p</i> <i>s</i> <i>o</i> <i>d,</i> <i>F</i> <i>o</i> <i>rt</i> <i>e</i> <i>pi</i> <i>a</i> <i>n</i> <i>S</i> <i>z</i> <i>o</i> <i>p</i> <i>e</i> <i>n</i> <i>a,</i> <i>C</i> <i>z</i> <i>a</i> <i>r</i> <i>n</i> <i>e</i> <i>k</i>
--	--	--	--	---

				<i>w ia ty (f ra g m e nt y) , P r o m e t h i d i o n (f ra g m e nt y) ; re al is ty</i>
--	--	--	--	--

				c z n a l u b n a t u r a l i s t y c z n a p o w i e ś c e u r o p e j s k a
--	--	--	--	---

				(H o n o r i u s z B a l z a c, <i>O</i> <i>jc</i> <i>ie</i> <i>c</i> G <i>o</i> <i>ri</i> <i>ot</i> lu b C h a r l e s D i c k
--	--	--	--	--

				e n s, <i>K</i> <i>lu</i> <i>b</i> <i>P</i> <i>ic</i> <i>k</i> <i>w</i> <i>ic</i> <i>k</i> <i>a</i> , lu b M ik oł aj G o g ol , <i>M</i> <i>a</i> <i>rt</i> <i>w</i> <i>e</i> <i>d</i> <i>u</i> sz
--	--	--	--	--

				e, lu b G u st a w F la u b er t, P a ni B o v a r y) .
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń,	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel

	który:			u ją c ą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • na ogół poprawnie analizuje strukturę eseju: odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wyводу, charakterystyczne cechy stylu; • wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji dzieła sztuki; • przy pomocy nauczyciela rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej; • przy pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strukturę eseju: odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wyводу, charakterystyczne cechy stylu; • wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji dzieła sztuki; • rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strukturę eseju: poprawnie odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wyводу, charakterystyczne cechy stylu; • w dużym stopniu wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji dzieła sztuki; • poprawnie rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej; • sprawnie porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty; • poprawnie rozpoznaje i charakteryzuje główne style w 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje strukturę eseju: bezbłędnie odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wyводу, charakterystyczne cechy stylu; • świadomie i w sposób funkcjonalny wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji dzieła sztuki; • trafnie rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej, podając ich źródło; 	<ul style="list-style-type: none"> • w y c z er p uj ą c o i o r y gi n al ni e a

<p>porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty;</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół rozpoznaje i poprawnie charakteryzuje główne style w architekturze i sztuce; • przy pomocy nauczyciela odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach (np. indywidualizm, idealizm, dogmatyzm, filozofia sztuki; obowiązki poety wobec narodu w polskiej tradycji romantycznej; idea ofiary za naród, stosunek artysty do swojego dzieła; koncepcja artysty zgodna z założeniami utylitaryzmu); • przy pomocy nauczyciela definiuje pojęcie syntezy sztuk. 	<p>współczesnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty; • rozpoznaje i charakteryzuje główne style w architekturze; • odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach (np. indywidualizm, idealizm, dogmatyzm, filozofia sztuki; obowiązki poety wobec narodu w polskiej tradycji romantycznej; idea ofiary za naród, stosunek artysty do swojego 	<p>architekturze;</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach (np. indywidualizm, idealizm, dogmatyzm, filozofia sztuki; obowiązki poety wobec narodu w polskiej tradycji romantycznej; idea ofiary za naród, stosunek artysty do swojego dzieła; koncepcja artysty zgodna z założeniami utylitaryzmu); • zna pojęcie syntezy sztuk, rozpoznaje jej cechy. 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i wyczerpująco porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty; • trafnie rozpoznaje i obszernie charakteryzuje główne style w architekturze; • trafnie odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach (np. indywidualizm, idealizm, dogmatyzm, filozofia sztuki; obowiązki poety wobec narodu w polskiej tradycji romantycznej; idea ofiary za naród, stosunek artysty do swojego dzieła; koncepcja artysty zgodna z założeniami utylitaryzmu;) oraz wymienia ich założenia; • zna pojęcie syntezy sztuk, rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności. 	<p>n al iz uj e st r u kt u rę e s ej u: b e z bł ę d ni e o d c z yt uj e z a</p>
---	---	--	--	--

	<p>dzieła; koncepcja artysty zgodna z założeńiami użyteczności);</p> <ul style="list-style-type: none">• zna pojęcie syntezy sztuk.			w ar te w ni m s e n s y, s p o s ó b p r o w a d z e ni a w y w o d
--	---	--	--	---

				u, c h a r a k t e r y s t y c z n e c e c h y s t y l u; • ś w i a d o m i e i w s
--	--	--	--	--

				p o s ó b f u n k c j o n a l n y w y k o r z y s t u j e t e k s t y n a u k
--	--	--	--	---

				o w e w in te r p re ta cj i d zi eł a s zt u ki ; • tr af ni e r o z p o z n
--	--	--	--	--

				aj e n a w i ą z a ni a d o tr a d y cj i bi bl ij n ej i a nt y c z n ej w
--	--	--	--	---

				k ul tu rz e w s p ó ł c z e s n ej , p o d aj ą c ic h źr ó d ł o o ra z w
--	--	--	--	--

				yj a ś ni aj ą c, n a c z y m p ol e g a n a w ią z a ni e lu b re in te r
--	--	--	--	---

				p re ta cj a; • s a m o d zi el ni e, w y c z er p uj ą c o i o r y gi n al ni
--	--	--	--	---

				e p o r ó w n uj e te k st y k ul tu r y, u w z gl ę d ni aj ą c r ó ż n
--	--	--	--	---

				o r o d n e k o n t e k s t y; • tr af ni e r o z p o z n aj e i w y c z er
--	--	--	--	--

				p uj ą c o c h ar a kt er y z uj e gł ó w n e st yl e w ar c hi te kt u rz e
--	--	--	--	---

				i s zt u c e; • tr af ni e o d c z yt uj e p o gl ą d y fi lo z o fi c z n e
--	--	--	--	---

				z a w ar te w r ó ż n o r o d n y c h d zi eł a c h (n p. in d y w id
--	--	--	--	---

				u al iz m , id e al iz m , d o g m at y z m , fi lo z o fi a s zt u ki ; o
--	--	--	--	---

				b o w i ą z k i p o e t y w o b e c n a r o d u w p o l s k i e j t r a d y c j i
--	--	--	--	---

				r o m a n t y c z n ej ; id e a o fi ar y z a n ar ó d, st o s u n e k ar
--	--	--	--	---

				ty st y d o s w oj e g o d zi eł a; k o n c e p cj a ar ty st y z g o d n
--	--	--	--	--

				a z z ał o ż e ni a m i ut yl it ar y z m u i in n e) o ra z w y m ie ni a
--	--	--	--	---

				ic h z ał o ż e ni a i p rz e d st a w ic ie li • d o b rz e z n a p oj ę
--	--	--	--	---

				ci e s y nt e z y s zt u k, s p ra w ni e r o z p o z n aj e je j c e c
--	--	--	--	--

				h y i e w ol u cj ę o d r o m a nt y z m u d o w s p ól c z e s n o
--	--	--	--	--

				ś ci .
II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> na ogół rozumie proces kształtowania się systemu gramatycznego i potrafi wskazać jego wybrane elementy we fleksji, fonetyce i składni. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie proces kształtowania się systemu gramatycznego i potrafi wskazać jego wybrane elementy we fleksji, fonetyce i składni. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie proces kształtowania się systemu gramatycznego i potrafi wskazać jego elementy we fleksji, fonetyce i składni. 	<ul style="list-style-type: none"> dokładnie rozumie proces kształtowania się systemu gramatycznego i potrafi wskazać jego elementy we fleksji, fonetyce i składni. 	<ul style="list-style-type: none"> d o kł a d ni e r o z u

				m ie p r o c e s k s z t a ł to w a ni a si ę s y st e m u g r a m at y c z
--	--	--	--	---

				n e g o i p o t r a f i b e z bł ę d ni e w s k a z a ć je g o el e m e nt
--	--	--	--	--

				y w e fl e k sj i, f o n e t y c e i s kł a d ni .
II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą

				otrzykuje uczeń, który:
<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela rozumie i wyjaśnia różnice między etymologicznym a realnym znaczeniem wyrazu; • z pomocą nauczyciela rozpoznaje prozodyczne elementy stylu: dynamikę, rytmizację i określa ich funkcje w tekście; • na ogół określa właściwości języka jako nośnika i przekąźnika treści kulturowych; • na ogół poprawnie rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła literackiego oraz styl typowy (gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia różnice między etymologicznym a realnym znaczeniem wyrazu; • rozpoznaje prozodyczne elementy stylu: dynamikę, rytmizację i określa ich funkcje w tekście; • określa właściwości języka jako nośnika i przekąźnika treści kulturowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozumie i poprawnie wyjaśnia różnice między etymologicznym a realnym znaczeniem wyrazu; • poprawnie rozpoznaje prozodyczne elementy stylu: dynamikę, rytmizację i określa ich funkcje w tekście; • poprawnie określa właściwości języka jako nośnika i przekąźnika treści kulturowych; • poprawnie rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła literackiego oraz styl typowy (gatunku literackiego, prądu literackiego, epoki) i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji utworu literackiego; • poprawnie określa rolę języka jako narzędzia wartościowania 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobrze rozumie i wyjaśnia różnice między etymologicznym a realnym znaczeniem wyrazu; • bezbłędnie rozpoznaje prozodyczne elementy stylu: dynamikę, rytmizację i określa ich funkcje w tekście; • obszernie określa właściwości języka jako nośnika i przekąźnika treści kulturowych; • trafnie rozpoznaje i obszernie charakteryzuje styl indywidualny dzieła literackiego oraz styl typowy (gatunku literackiego, prądu literackiego, epoki) 	

<p>literackiego, prądu literackiego, epoki);</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich; • z pomocą nauczyciela definiuje pojęcie socjolektu. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła literackiego oraz styl typowy (gatunku literackiego, prądu literackiego, epoki) i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji utworu literackiego; • określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich; • rozumie pojęcie socjolektu. 	<p>w tekstach literackich;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie socjolektu; rozpoznaje i określa jego funkcje komunikacyjne. 	<p>i funkcjonalnie wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji utworu literackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafnie określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich; • rozumie pojęcie socjolektu; dobrze rozpoznaje i określa jego funkcje komunikacyjne. 	<p>z e n P u j a c C Y y J a s I i a I C z I i C e I i e C z</p>
--	--	---	---	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

6
H
i
6
H
V
V
H
s
Z
L
i
t
H
s
H
i
G
H
G
Z
H
G
Z
H
s
J
G

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

C
i
t
t
v
C
H
u
I
i
t
C
H
s
C
H
i
C
s
C
t
H
s
H
i
C

•

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

				I C Z H C Z H S J C I C H H C S H S J C C S H H C
--	--	--	--	---

				ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela rozpoznaje i określa wybrane funkcje tekstu (fatyczną, magiczną); • przy pomocy nauczyciela określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną oraz społeczną; • przy pomocy nauczyciela określa rolę języka w budowaniu świata. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i określa wybrane funkcje tekstu (fatyczną, magiczną); • zazwyczaj poprawnie określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną oraz społeczną; • zazwyczaj poprawnie określa rolę języka w budowaniu świata. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozpoznaje i określa wybrane funkcje tekstu (fatyczną, magiczną); • poprawnie określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną oraz społeczną; • poprawnie określa rolę języka w budowaniu świata. 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozpoznaje i określa wybrane funkcje tekstu (fatyczną, magiczną); • bezbłędnie określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną oraz społeczną; • bezbłędnie określa rolę języka w budowaniu świata. 	<ul style="list-style-type: none"> • b e z bł ę d ni e r o z p o z n aj e i w y c z er p uj ą c o

				o k re śl a w y b ra n e f u n k cj e te k st u (f at y c z n a, m a gi c
--	--	--	--	--

				z n a) ; • b e z bł ę d ni e i w y c z er p uj ą c o o k re śl a f u n
--	--	--	--	--

				k cj e ję z y k a: p o z n a w c z a, k o m u n i k a c yj n ą o ra z s
--	--	--	--	---

				p oł e c z n a; • b e z bł ę d ni e i w y c z er p uj ą c o o k re śl
--	--	--	--	--

				a r o l ę j ę z y k a w b u d o w a n i u ś w i a t a .
II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel uja

				ca otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • na ogół stosuje podstawowe zasady pisowni polskiej (fonetyczną, morfologiczną, historyczną i konwencjonalną) w zachowaniu poprawności zapisu wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje podstawowe zasady pisowni polskiej (fonetyczną, morfologiczną, historyczną i konwencjonalną) w zachowaniu poprawności zapisu wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wszystkie podstawowe zasady pisowni polskiej (fonetyczną, morfologiczną, historyczną i konwencjonalną) w zachowaniu poprawności zapisu wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wszystkie zasady pisowni polskiej (fonetyczną, morfologiczną, historyczną i konwencjonalną) w zachowaniu poprawności zapisu wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • st o s uj e w s z y st ki e z a s a d y pi s o w ni

				p o l s k i e j (f o n e t y c z n ą, m o r f o l o g i c z n ą, h i s t o r y c z n
--	--	--	--	--

				ą i k o n w e n c j o n a l n a) w z a c h o w a n i u p o p r a w n o ś
--	--	--	--	---

				ci z a pi s u w y p o w ie d zi ; p ot ra fi ” m o d y fi k o w a ć ” z
--	--	--	--	--

				a p i s w z a m ie rz o n y m c el u i u z a s a d ni ć p o dj ę t ą d e
--	--	--	--	---

				c y z j ę.
III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • na ogół odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień; • na ogół rozumie pojęcie rubaszości i sarkazmu; 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień. • rozumie pojęcie rubaszości i sarkazmu, wskazuje ich 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień; • rozumie pojęcie rubaszości i sarkazmu, wskazuje ich funkcje w tekście oraz przedstawia propozycję odczytania; 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień; • rozumie i wyjaśnia pojęcie rubaszości i sarkazmu, wskazuje ich funkcje w tekście; 	<ul style="list-style-type: none"> • b e z bł ę d ni e o

<ul style="list-style-type: none"> • na ogół rozróżnia ironię w zależności od celu. 	<p>funkcje w tekście;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia ironię w zależności od celu: satyrycznego, parodystycznego, przejawu drwiny i sarkazmu. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia ironię w zależności od celu: satyrycznego, parodystycznego, przejawu drwiny i sarkazmu. 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie definiuje ironię i rozróżnia jej rodzaje w zależności od celu: satyrycznego, parodystycznego, przejawu drwiny i sarkazmu. 	<p>d r ó ż ni a i o m a w ia el e m e nt y st a ł e i fa k ul ta ty w n e p rz</p>
--	---	---	--	--

				e m ó w ie ń; • b e z bł ę d ni e r o z u m ie i w y c z er p uj ą c o
--	--	--	--	--

				w y j a ś n i a p o j ę c i e r u b a s z n o ś c i i s a r k a z m u, w s k
--	--	--	--	---

				a z uj e ic h f u n k cj e w te k ś ci e; • b e z bł ę d ni e d ef in iu
--	--	--	--	---

				je ir o ni ę i r o zr ó ż ni a je j r o d z aj e w z al e ż n o ś ci o d
--	--	--	--	---

				c el u: s at y r y c z n e g o, p ar o d y st y c z n e g o, p rz ej a w
--	--	--	--	---

				u d r w i n y i s a r k a z m u.
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc e n ę cel u ją c ą otr zy mu je ucz e ń, któ ry:
• z pomocą nauczyciela	• tworzy spójne	• tworzy poprawne, spójne	• tworzy wyczerpujące,	• t

<p>tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: interpretacja porównawcza, felieton, reportaż.</p>	<p>wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: interpretacja porównawcza, felieton, reportaż.</p>	<p>wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: interpretacja porównawcza, felieton, reportaż.</p>	<p>spójne i oryginalne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: interpretacja porównawcza, felieton, reportaż.</p>	<p>w o r z y w y c z er p uj ą c e, s p ój n e i o r y gi n al n e w y p o</p>
--	---	---	---	--

				w ie d zi w n a st ę p uj ą c y c h f o r m a c h g at u n k o w y c
--	--	--	--	---

				h: in te r p re ta cj a p o r ó w n a w c z a, fe li et o n, re p o rt a ż.
--	--	--	--	---

IV. Samokształcenie				
Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobłą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Oc enę cel ują cą otr zy mu je ucz eń, któ ry:
<ul style="list-style-type: none"> • zachęcany przez nauczyciela, sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową; • ukierunkowany przez nauczyciela, włącza się w życie kulturalne szkoły, regionu (konkursy, wystawy, festyny, przedstawienia, apele). 	<ul style="list-style-type: none"> • sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową; • włącza się w życie kulturalne szkoły, regionu (konkursy, wystawy, festyny, przedstawienia, apele). 	<ul style="list-style-type: none"> • często sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową; • często włącza się w życie kulturalne szkoły, regionu (konkursy, wystawy, festyny, przedstawienia, apele). 	<ul style="list-style-type: none"> • często, świadomie i w sposób funkcjonalny sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową; • często i chętnie włącza się w życie kulturalne szkoły, regionu (konkursy, wystawy, festyny, przedstawienia, apele) i zachęca do tego innych. 	<ul style="list-style-type: none"> • c z ę st o, ś w ia d o m ie i w s p

				o s ó b f u n k c j o n a l n y s i ę g a d o l i t e r a t u r y n a u k o w
--	--	--	--	---

				ej , a b y p o gł ę bi a ć s w oj ą w ie d z ę p rz e d m io to w ą; w y
--	--	--	--	---

				k o r z y s t u j e j a w s p o s ó b t y p o w y i n i e t y p o w y; • c z ę st
--	--	--	--	---

				o, c h ę t n i e w ł ą c z a s i ę w ż y c i e k u l t u r a l n e s z k o ł y, r e g i o
--	--	--	--	--

				n u (k o n k u r s y, w y s t a w y, f e s t y n y, p r z e d s t a w i e n i a, a
--	--	--	--	--

				p el e) i z a c h ę c a d o te g o in n y c h; p r o m uj e k ul tu rę s
--	--	--	--	---

				z k o ł y i r e g i o n u.
--	--	--	--	--